

GLASILO KOLEKTIVA STEKLARNE HRASTNIK

Leto XV.

Hrastnik, 5. 9. 1979

St. 8-9

Poročilo o rezultatih poslovanja Steklarne Hrastnik v prvem polletju 1979

Poročilo o poslovanju delovne organizacije Steklarne Hrastnik temelji na podatkih gospodarsko-planskega sektorja, ki jih je pripravil v skladu z obstoječimi predpisi in z namenom, da bi delavci na svojih zborih s sugestijami, pripombami in predlogi vplivali na gospodarjenje tako, da bi se le-to v prihodnjem obdobju še izboljšalo.

Poudariti je potrebno, da so bile organizirane, v skladu z določili zakona o združenem delu, predhodne razprave o gospodarjenju in gospodarskem stanju v vseh TOZD in v DSSS. Zal je ob tem nujno ugotoviti tudi to, da je čas za razprave izredno neprimeren, ker je prav ob koncu meseca julija vsako leto v kolektivnu največja odsotnost, ki jo pogojujejo letni dopusti, povečana odsotnost z dela zaradi boleznih in remontov, katere je nujno opraviti prav v tem času, da lahko proizvodnja v naslednjih mesecih normalno poteka. Zaradi povedane ne more biti presenečenje, če je udeležba na organih upravljanja in na zborih delavcev minimalna.

Z ozirom na poznano kadrovsko problematiko v naši DO, predstavlja pripravljanje predhodnih podatkov izreden problem, tako da razpolagajo odgovorni za tolmačenje in zborih s podatki šele v zadnjem trenutku. Zaradi tega bo ena od osnovnih nalog, da do konca leta sprememo način zbiranja podatkov, nabavimo ustrezno mehanografijo in kadrovske okrepimo gospodarsko-planski sektor.

Za gospodarjenje v I. polletju letos lahko velja ugotovitev, da je bilo zadovoljivo, gledano s stališča DO in ob upoštevanju nepredvidenih podražitev energije in surovin. Tudi za to obdobje namreč lahko ugotovimo, da smo izpolnili vsa planska predvidevanja, z izjemo čistega dohodka, ki je nižji od planiranega za 0,46 %. Zaradi tega tudi ni dosežen predvideni ostanek dohodka. Ker gre za vprašanje reproduktivne sposobnosti DO, želimo povedati, da je prišlo do tega izpada iz čisto objektivnih razlogov. Ob sprejemanju plana za leto 1979 smo upoštevali podražitev mazuta (v novembru za 33 %) in predvideno podražitev električne energije v mesecu februarju 1979 za 19,6 %, poleg tega pa smo prav na tej postavki predvideli še povišanje v letu 1979 za 11 %, kot je to predvidevala republiška resolucija. Ob polletnem obračunu pa

smo ugotovili, da so bile podražitve v prvih 6 mesecih letos mnogo višje od naših planskih predvidevanj, tako da smo plačali za porabljen mazut 3,2 milij. din več, za surovine pa 1,5 milij. din več kot smo planirali.

Glede na to, da smo v letnem planu predvideli, da bodo naši izdelki letos dražji za 15 % in ker zaradi poznanege režima kontrole cen za naše izdelke tega nismo dosegli, pač pa le 14,45 %, je očitno, da planskih predvidevanj nismo uresničili v celoti iz objektivnih razlogov.

Pri tem je potrebno povedati, da je celotni prihodek letos višji za 21 %, poslovni stroški za 37 %, družbeni proizvod za 15 %, amortizacija za 16 %, dohodek za 15 % in čisti dohodek za 13 % od lanskega leta v istem obdobju. To pa pomeni da smo glede na planska predvidevanja presegli celotni prihodek za 3 %, poslovne stroške za 2,2 %, družbeni proizvod za 2,4 %, amortizacija za 6,6 %, dohodek za 1,9 %, doseženi čisti dohodek pa je nižji od planiranega za 0,46 %. Vse to je bilo doseženo s povprečno 1.665 delavci, po planu pa naj bi to dosegli s 1.702 zaposlenimi. Proizvodnja po količini v kilogramih je bila dosežena 100 %.

Tudi izvozna predvidevanja uresničujemo po planu. Letošnji izvoz je bil za 23,7 % večji od lanskega leta, glede na letni plan pa še presežen za 2,4 %. Razveseljiva pa je tudi ugotovitev, da je lom, ki je znašal lani 10,99 % in bil planiran za leto 15,52 %, dosežen za 10,74 %.

Ob vsem povedanem pa je potrebno upoštevati, da imamo ves čas resne probleme s preskrbo z nekaterimi surovinami, zlasti s sodo in, da bi ob boljši preskrbi z njo, bil rezultat še nekoliko ugodnejši, kajti samo kamionski prevozi iz Lukavca, namesto železniških, so v šestih mesecih povzročili za približno 1,5 milij. din večje stroške.

Rezultati poslovanja bi bili nedvomno boljši tudi, če v DO ne bi bila tako velika fluktuacija delovne sile, kajti iz kolektiva je v tem času odšlo 115, prišlo pa 153 delavcev.

Glede na znano dejstvo, da je DO v izvajanju sanacijskega programa, je potrebno reči, da dajejo dosedanji sanacijski ukrepi svoj delež k boljšemu gospodarjenju in, da se investicijska dela odvijajo po programu in bodo zaključena v letošnjem septembru. Enako smo pričeli izvajati

dela po razširjenem sanacijskem programu v TOZD III, IV in V.

Če ob zaključku strnem opisano situacijo, lahko rečem, da so si delavci pri svojem delu prizadevali doseči dobre rezultate, da se je produktivnost dela poveča-

TOZD 1 — ročna in polavtomatska predelava steklene mase

Pri ocenjevanju poslovanja TOZD 1 v tem obdobju moram uvodoma poudariti, da imam v trenutku pisanja ocene na voljo le koncept poročila o poslovanju v obdobju januar—junij 1979 ter nekaj nepopolnih, v samem TOZD zbranih podatkov, manjkajo pa podrobnejši podatki oziroma analize o gibanju posameznih stroškov, ki izdatno vplivajo na poslovanje. Na taki osnovi je vsekakor težko pisati objektivno o oceni poslovanja.

Vzrok za tako stanje (v zadnjem trenutku pripravljeni nepopolni podatki) so v glavnem objektivnega značaja (pomanjkanje strokovno usposobljenih delavcev, okvare na posameznih pisarniških strojih) delno pa tičijo v zastareli organizaciji dela. Vendar pa s takim stanjem (da v zadnjem trenutku dobimo podatke o poslovanju, pa še te nepopolne) v TOZD ne moremo biti zadovoljni, saj nam tako ni v celoti omogočena pravica in dolžnost poglobljene predhodne obravnave rezultatov poslovanja. Zato menim na tem mestu, da je potrebno pripraviti ustrezen predlog (gospodarsko-planski sektor), ki bo zagotavljal, da bodo delavci v prihodnje pravočasno razpolagali z vsemi potrebnimi podatki. Temu problemu sem v tej informaciji o poslovanju posvetil več prostora, ker iste probleme ugotavljamo pri vsakem periodičnem obračunu in se stvari kljub opozorilom ne spremenijo.

Kot je iz priloženega poročila o poslovanju v obdobju januar—junij 1979 razvidno, je bilo poslovanje TOZD 1 glede na pogoje, v katerih poslujemo, uspešno.

PROIZVODNJA

V tem obdobju zasledimo tendenco zmanjševanja delovne sile. Zaradi tega ugotavljamo, da je v tem obdobju delalo povprečno na dan 48,66 brigad, medtem ko smo jih planirali 50 in jih je v istem obdobju lanskega leta delalo še 50,31. Kljub ugotovitvam, da je treba izboljšati delovno disciplino

Uredniški odbor: Racki Viktor — predsednik, Kapelar Albert, Gornik Slavko, Baurheim Pavle, Zaletel Adi, dipl. ing. Đakonovič Ivan, Bezgovšek Anton, Kobal Milica, Gerhard Jože. — Odbor za informiranje: Zaletel Adi predsednik, Petrič Vili, Greben Krista, Zorc Mirro IL, Cigler Janez, Habjan Gizela, Kirhmajer Rudi, Racki Viktor, Bezgovšek Anton. — Odgovorni urednik: Gerhard Jože. — Uredništvo in uprava: Steklarna Hrastnik. Izhaja vsakega 5. v mesecu. Naslov: »Steklar« glasilu kolektiva Steklarne Hrastnik, tel. 814-622 — interno 63. Tisk in klišej AERO, kemična, grafična in papirna industrija Celje.

in in, da je računati s tem, da bo poslovanje tudi ob koncu leta pozitivno. To pa se lahko uresniči le, če ne bodo zunanji vplivi na gospodarjenje imeli še negativnejših vplivov kot v prvem polletju.

in uvesti materialno odgovornost za neopravičene izostanke (ob obravnavah na zborih delavcev ob obravnavanju poslovanja za prvo polletje) še ni ustrezna strokovna služba pripravila potrebnih predlogov za realizacijo glede tega.

Kljub velikim težavam s potrebno delovno silo pa smo z dobrim delom uspeli uskladiščiti 3.068.685 kg, kar je celo za 2,31 % več kot v istem obdobju leta 1978 in smo tako dosegli letni plan s 56,98 %. Pri tem pa smo proizvedli oziroma uskladiščili manj komadov, kar kaže na to, da smo izdelovali v povprečju težje komade. Tako ugodne rezultate smo dosegli z zares dobrim delom, saj smo v tem obdobju dosegli odpadek v višini le 10,65 %, kar je najnižji odpadek dosežen v TOZD za tako obdobje. V istem obdobju lanskega leta je bil ta odpadek 11,38 %. Ta uspeh nam potrjuje uspešnost pri uvajanju stimulativnega nagrajevanja, posodobitvi dodelave in splošni angažiranosti vseh odgovornih, od brigadirjev, izmenovodij itd. Zato bomo nadaljevali v naslednjem obdobju z dopolnjevanjem sistema stimulativnega nagrajevanja (je že pripravljen obsežen predlog, ki bo dan v javno razpravo). Seveda pa brez problemov proizvodnja ni potekala, saj smo imeli in še imamo izredne težave pri preskrbi z osnovno surovino, sodo, ki jo dnevno vozimo s kamioni, kar nam občutno draži proizvodnjo.

Tudi sodelovanje s Sijajem glede kompletiranja z armaturami ni bilo boljše in smo zato čisto morali v zadnjem hipu delati menjave. Poleg tega je velik problem pri dodelavi artiklov, ki jih izvažamo v Ameriko, ker TOZD 3 (satinirnica), zaradi kompliciranega načina pakiranja ne zmore pravočasno satinirati vse proizvedene količine, tako da je prihajalo do zatranosti — večjega odpadka. Da bi v prihodnje tovrstno problematiko rešili, smo naročili pri Iskri študijo organično (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje iz 1. strani)

zacije priprave proizvodnje. To delo poteka po mojem mnenju v redu in bomo kmalu imeli narejen ustrezen predlog.

PRODAJA

Prodali smo 3.058.698 kg, torej malenkost več kot v istem obdobju lani in dosegli letno planirano prodajo s 56,79 %. Pri tem smo dosegli neto prodajno ceno za tono 34.584,85 din, kar je za 17,5 % več kot leta 1978, vendar pa le 92,30 % planirane. Torej vidimo, da se v tem pogledu situacija izboljšuje, saj smo v prvih treh mesecih dosegli neto prodajno ceno za tono le 32.346,05 din oziroma le 86,35 % planirane. V tem obdobju smo izvozili za 2.002.256 kg in za 2,10 % povečali izvoz nasproti izvozu v letu 1978 ter dosegli v letu 1979 planirani izvoz že v višini 60,25 %. Pri tem smo dosegli neto prodajno ceno za tono s 104,36 %. Na domačem trgu pa smo prodali 1.056.442 kg izdelkov, to je za 3,2 % manj kot preteklo leto in dosegli letni plan prodaje z 51,23 %. Pri tem pa smo dosegli neto prodajno ceno

na tono stekla 43.464,90 din, kar pa je le 84,15 % planirane.

Glede izvoza oziroma doseženih finančnih efektov z realiziranim izvozom je treba opozoriti, da v periodičnem obračunu za obdobje januar—junij 1979 ni obračunane stimulacije izvoza med TOZD v okviru DO, ker smo šele pred kratkim sprejeli ustrezni samoupravni sporazum, zato bo v naslednjem periodičnem obračunu potrebno narediti ustrezen proračun na osnovi omenjenega samoupravnega sporazuma. To je treba pojasniti zato, da uvidimo, kako bolj uspešno smo v letošnjem letu poslovali v primerjavi z lanskim letom, saj smo v preteklem letu dobili v tem obdobju izvoznih razlik za približno 570 milijonov starih dinarjev.

STROŠKI

Stroški so bili doseženi v višini 57.025.424,76 din oziroma planirani doseženi z 51,67 %. Kot sem že uvodoma omenil, trenutno ne razpolagam z zbranimi in urejenimi podatki o stroških po posameznih vrstah, zato tudi o tej problematiki ne moremo kaj več pisati.

TOZD 2 — avtomatska predelava steklene mase

Iz prikazanih podatkov poslovanja TOZD 2 v dobi januar—junij 1979 je razvidno, da je plan proizvodnje v kg skoraj dosežen, dočim pa smo komadno uskladiščili za 5 % manj kot je v planu.

Če pa napravimo analizo po posameznih proizvodnih linijah, so ugotovitve naslednje:

Proizvodna skupina IS bela plana ni dosegla, zaradi nedoseganja proizvodnih normativov na stroju IS-1 E3, v tem obdobju pa smo opravili tudi remontna dela na stroju IS V in IS II.

Proizvodnja na stroju IS 1 in 3 je zelo zahtevna, zaradi tega je potrebno dosledno vzdrževanje in vodenje. Ker pa so se nekateri strojni elementi nerazumljivo hitro iztrošili, nadomestnih pa nimamo na zalogi, je zaradi tega prihajalo do večkratnih zastojev. Velike težave pa smo imeli zaradi šamotnih drobcev stekla in temperaturnega režima.

Proizvodna skupina IS rjava plana ni dosegla zaradi nedoseganja proizvodnih normativov na stroju IS 6.

Določen izpad na omenjenem stroju je bil zaradi kišpkih stekla in črnih lis v steklu, tako da smo v proizvodnji stekleničk 1857 obratovali z eno kapljo. Drugi vzrok pa je v veliki fluktuaciji delavcev na omenjenem stroju in nenazadnje zaradi zahtevnosti proizvodnje na omenjenem stroju.

Proizvodna skupina MDA — Kn ni dosegla plana zaradi:

1. Manjave vrste asortimana glede na plan zaradi nujnosti proizvodnje za Kolinsko Ljubljana.

2. Obveznosti do kupca v ZRN glede na začetek izdobeve pokrovov 549.

3. Okvara in popravilo Feedro IWP-16.

4. Problemi s kvaliteto steklene mase na Feedru IW-16 v obliki vind in šlir.

5. Problemi s temperaturnimi režimi na Feedru IW-16.

6. Problemi zaradi nesposobnosti lepljenja nog in zgornjega dela kelihla do korekcije recepture zmesi.

7. Problem z lomom v HP, ki je bil prisoten izmenično skozi ves čas proizvodnje kelihov.

8. Slabo stanje rezalno-brusilnega stroja Guilhon.

Proizvodna skupina MDA — IW ni dosegla plana zaradi:

1. Problemov rezanja na stroju Guilhon, kjer nimamo ustreznih rezervnih delov za popravilo letega.

2. Slabo steklo (dne šlire).

3. Slab temperaturni režim v Feedru.

4. Pomanjkanje strokovne delovne sile na stroju Guilhon.

5. Neplaniran remont stroja IW-16 in Guilhon.

Ostale proizvodne linije so plansko predvidevanja (izraženo v kg in komadih) presegle. Predvsem je ponovno potrebno pohvalno oceniti proizvodnjo na strojih R 28, MDA-IS in IS 4.

PRODAJA IN GIBANJE ZALOG

Za preteklo plansko obdobje je značilno, da je konjunktura po našem proizvodnem asortimanu še vedno v porastu, tako da smo več prodali kot smo proizvedli.

Zaloge v posameznih proizvodnih skupinah so znašale:

IS 1.044.000 kg, P 582.000 kg, K 268.000 kg, KN 209.000 kg, IW 77.000 kg, IWP 38.000 kg, skupaj 2.200.000 kg.

Ko analiziramo zaloge gotovih izdelkov, ugotavljamo, da predvsem v skupini IS-P in zadnjem obdobju tudi v skupini MDA-Kn (kelih) nimamo kompletnega asortimana na zalogi, tako da določenih artiklov našim kupcem ne moremo pravočasno dobaviti. Večkrat pa moramo sekati proizvodnjo, da delno ustrezemo zahtevam naših kupcev.

DOSEGANJE PLANIRANIH CEN IN UVAJANJE NOVEGA ASORTIMANA

Če združimo vse proizvodne skupine je planska cena 15.128,25 din na tono dosežena v preteklem planskem obdobju s 100,45 odstotki. Ko jo ocenjujemo po proizvodnih skupinah pa ugotovimo,

da je IS bela dosegla planirani nivo cen zaradi uvajanja novega asortimana v proizvodnji prehrabene industrije in kozmetične embalaže.

Nismo pa dosegli v proizvodni skupini — penicilina, na stroju H 28 in na stroju IWP, kjer je največje odstopanje. Če ocenjujemo prihodnje obdobje lahko ugotovimo, da bomo v večini proizvodnih skupin dosegli planirani nivo cen, saj je zavod za cene dovolil prosto oblikovanje cen v proizvodni skupini farmacevtske in kozmetične embalaže in v proizvodnji gostinske embalaže in izdelkov, kar pa že izvajamo.

IZVOZ IN UVOZ

Ko ocenjujemo kakšne so naše možnosti v izvozu in kako v tem uspeti, lahko ugotovimo, da smo v preteklem obdobju že realizirali 72,9 % planiranega izvoza. Določene težave pa so prisotne zaradi neplaniranih zahtev kupcev na domačem tržišču, tako da ne moremo ustreči vsem zahtevam izvoza. Imamo pa tudi velike težave s pravočasno dobavo uvoznega materiala, predvsem rezervnih delov. In zaradi tega prihaja do zastojev in problemov v proizvodnji.

Če globalno ocenjujemo, smo v preteklem planskem obdobju

imeli kar precej problemov glede dobave sode, peska, občasno pa tudi mazuta in butana. To pa je pogojevalo tudi nezadovoljstvo pri delavcih, saj smo v določenem obdobju bili skoraj primorani, da reduciramo proizvodnjo.

Ostanek čistega dohodka v dobi januar—junij 1979 znaša 1.831.213,00 din. Iz tega ostanka čistega dohodka predlagamo, da se izplača regres za prehrano, regres za dopust.

Pri samem finančnem poslovanju moramo poudariti tudi to, da je v zadnjem času velik problem za likvidna sredstva in je potrebno predvsem pri dviganju OD koristiti razne kratkoročne kredite.

Zaradi izrednih težav z delovno silo, s povečanim bolniškim stažem in nenormalno fluktuacijo, je pogojevalo porast nadurnega dela, kar je vplivalo, da smo maso za OD nasproti planu prekoračili.

Iz prikazanih kazalcev je razvidno, da ni bilo naše delo in gospodarjenje v preteklem planskem obdobju januar—junij 1979 najboljše. Zato zahteva od nas vseh polno angažiranost tako v TOZD 2 kot v DO Steklarna Hrastnik, tako da bomo z boljšim delom nadoknadili zamujeno v prihodnjem planskem obdobju.

TOZD 3 — dekorirnica s satinirnico

V tem obdobju je bilo poslovanje v naši TOZD zadovoljivo. Izdelkov smo imeli dovolj za dekoracijo, vendar so prihajali v delovalo nesinhrono. Bila so obdobja, ko jih nismo mogli sprosti dodelati. Tudi pomožnega materiala, katerega rabimo v večjih količinah, ni manjkalo in je proizvodnja s te strani potekala normalno.

PROIZVODNJA

Primerjava količinske proizvodnje za to obdobje z istim obdobjem prejšnjega leta nam pokaže, da smo letos izdelali za 5 % manj izdelkov. Manj smo naredili v skupinah ročno in sitotisk, satinirali pa smo jih več. Če pa proizvodnjo primerjamo z mesečnimi operativnimi plani, vidimo, da smo jih presegle za 40 %. Ta primerjava pa je varljiva, ker mesečni plani ne vsebujejo količin, ki jih izdelujemo v manjših serijah in občasno. V drugem trimesečju smo popravili rezultat od 22,4 % na 5 % zadržanja od proizvodnje v prejšnjem letu. Slabši rezultat je pogojen s tem, da smo imeli za 4 % manj zaposlenih kot smo planirali, kar predstavlja za nas tri zaposlene. Posebno poglavje pa je obseg odsotnosti z dela tj. bolniške. V lanskem letu je bila odsotnost 832 delovnih dni, letos pa 1037 dni. Razlika je 205 delovnih dni, kar pomeni, da je bilo 10 delavk odsotnih ves mesec. Če pa izhajamo iz celote, predstavlja to 7 odsotov delavk vsak dan ali 10 % od skupaj zaposlenih. Podatek je vreden premisleka in podrobnejše analize tudi iz medicinsko socialnega gledišča. Velik vpliv na količino ima tudi asortiman in način dekoracije, saj vemo, da po postopku sitotiska naredimo več kot pa ročno. Ozko grlo v proizvodnji so žgalne peči, posebno takrat, ko delamo izdelke večjih dimenzij in kadar je odsotnost dela manjša — ko lahko dela več slikark. Z nabavo

nove žgalne peči bomo ta problem rešili.

Lom v proizvodnji je nižji za 0,5 % kot v prejšnjem letu, kar je posledica stimulacije na lom.

V tem obdobju smo imeli tudi reklamacijo zaradi slabega sitotiska. Vzrok je preveč kampanjsko delo pri sitotisku in površna kontrola. Propust bomo popravili tako, da bomo izdelke umili, vendar ne bo minil brez posledic pri obračunu. Da bodo posledice manjše bomo morali predvsem bolj pazljivo in odgovornejše delati naprej.

STROŠKI

Skupni stroški so za 25 % nižji kot v lanskem letu in so enaki planiranim. Pri tem moram povedati, da imamo 130.000 din stroškov na časovnih razmejitvah in jih bo treba pokriti v naslednjem obdobju. Glede strukture lahko ocenim, da se ni bistveno spremenila od prvega trimesečja. Največji so za električno energijo in pomožni material.

DELITEV CELOTNEGA PRIHODKA

Celotnega prihodka smo ustvarili 7.247.390,90 din, kar predstavlja 7 % manj kot smo ga ustvarili in tudi 7 % kot smo planirali za letošnje leto.

Z odštevanjem materialnih stroškov dobimo družbeni produkt. Ta pa je za 12 % večji kot lansko leto in za 0,9 % manjši kot smo planirali. Amortizacijo smo obračunali 18 % več kot je bila prejšnje leto in v višini kot smo planirali.

Dobljeni rezultat je dohodek ali novo ustvarjena vrednost. Ta je večji od prejšnjega leta, vendar je za 1,3 % nižji kot smo planirali. Splošna in skupna poraba, v katero spadajo zakonske in pogodbene obveznosti in jo moramo zagotoviti z ustvarjenim dohodkom. Ta je za 14 % nižja kot smo jo realizirali v enakem ob-

dobju prejšnjega leta in 71,32 % kot smo načrtovali.

Za DSSS smo prispevali več kot prejšnje leto in tudi za 3 % več kot smo planirali za to obdobje.

Čisti dohodek znaša 3.115.531,60 din. Ta je 15 % večji kot prejšnje leto, vendar je za 3,5 % manjši kot smo planirali.

Namenjen je: za osebne dohodke v višini 289.561.650 din. Ta je za 19 % večji kot smo namenili za to v prejšnjem letu in za

0,88 % več kot je bilo planirano.

Za stanovanjski prispevek smo izločili za 16 % več kot prejšnje leto in za 1,5 % manj kot smo planirali.

Za nadaljnjo delitev je ostalo 54.695,05 din. Ta denar smo porabili za regres za prehrano, za formiranje rezervnega sklada, prispevek za krajevno skupnost, za negospodarske investicije, za nove dejavnosti in vse podpisane samoupravne sporazume, je sredstev zmanjkalo.

TOZD 4 — orodjarna s strugarsko-cizelersko delavnico

Iz finančnih pokazateljev so razvidni naslednji poslovni rezultati:

		nasproti planu
Celoten dohodek	12.148.151,80	53,28
Poslovni stroški	3.498.676,20	54,94
Dohodek, ki se deli na:	8.649.475,60	
Amortizacija	394.081,50	
Splošne in pogodbene obveznosti	603.623,10	
Del za DSSS	1.022.541,80	
Čisti dohodek, ki se deli na:	6.629.229,20	49,89
Osebne dohodke	5.750.782,40	49,58
Del za stanovanjski prispevek	336.678,85	49,62
Skupna poraba	172.458,15	
Regres, prehrana	241.042,25	38,49
Ostane	128.267,55	

Poslovni uspeh je sicer zadovoljiv, vendar bi bilo vredno analizirati poslovne stroške in ugotoviti, če je možno kakršenkoli strošek z boljšim gospodarjenjem znižati.

Z boljšo organiziranostjo skupnih služb in z nagrajevanjem po opravljenem delu delavcev teh služb bi bil prav gotovo dosežen ugoden rezultat, če že ne v prihranku izdatka za te službe, pa v kvaliteti uslug.

Z ozirom na to, da načrtujemo širjenje dejavnosti orodjarne, je

potrebna angažiranost celotne skupnosti za čim boljšo gospodarnost, produktivnost in uspešnost.

Prvenstvena naloga je v tem, da vložimo napore za zadovoljitev potreb obstoječim kadrom, da zmanjšamo na minimum fluktuacijo kvalificiranih kadrov, predvsem cizelerjev in strugarjev, vzporedno pa v okviru zmogljivosti pridobivanje novih strokovnih kadrov in posodabljanje tehnologije.

TOZD 5 — energetika s ključavničarsko delavnico

Kot je znano, pridobiva TOZD V celotni prihodek na podlagi obračunskih ur, ki so določene oziroma izračunane po stroških na posameznih stroškovnih mestih za posamezne delavnice v preteklem letu, povečane za ocenjene podražitve za naslednje leto. Vendar na ta način izračunane ure kažejo sistemsko napako, ker se nekateri stroški v naslednjem letu ne ponavljajo in kalkulacija ure ni potem realna glede na dejanske stroške. To je prišlo predvsem do izraza v letošnjem letu, ko ne moremo na noben način uskladiti obračunskih ur, ki bi dejansko pokazale realen uspeh TOZD.

Kot drugi tak faktor se je pokazalo, da ni bilo v redu, ko smo izločili participacijo pri distribuiranju vseh vrst energetskih virov, kar gotovo ne stimulira TOZD pri porabi vseh vrst energije. Celoten prihodek TOZD je v obdobju januar—junij 1978 znašal 23.900.409,25 din, v obdobju januar—junij 1979 pa je znašal 26.992.762,09 din, kar je za 12,93 % več kot v letu 1978. Celotni prihodek za leto 1979 je planiran 48.566.075 din. Če primerjamo doseženega za šestmesečno obdobje, smo dosegli plan s 55,57 %, kar je za 5,57 % nad planiranim.

Problematika pri pridobivanju prihodka je predvsem ta, kot smo že uvodoma omenili, v višini obračunskih ur, ki ne pokrivajo stroškov TOZD.

Drugi problem je v tem, da naša TOZD združuje v sebi več dejavnosti in da je napaka v sistemu obremenjevanja s stroški, ki praktično niso stroški TOZD, ampak drugih TOZD. Ker pa vse to ni upoštevano pri določanju obračunske ure, pride do tega, da ni potem prikazan realen uspeh TOZD.

Večkrat se naredi, da kljub večji realizaciji pride do izpada dohodka, ker se vse podražitve energetskih virov knjižijo kot strošek TOZD, ki to energijo distribuirajo. Tudi gradnje določenih objektov kot so TP, povzročajo izpad dohodka TOZD, ker te graditve niso upoštevane v obračunski uri, s tem pa seveda v višini realno TOZD.

Poslovni stroški so v TOZD za šest mesecev znašali 47,34 % od planiranega, to se pravi, da niso prekorajeni, ampak celo zmanjšani, tudi pri internih storitvah znašajo 33,39 % od planiranega, to se pravi, da nimamo svojih uslug velikih in so celo nižji kot v letu 1978.

Tudi pri izplačilu osebnih dohodkov se držimo v mejah planiranega, in sicer z 48,78 %.

Iz teh pokazateljev je razvidno, da smo se držali vseh planskih predvidevanj, vendar ostanek čistega dohodka, ta je 543.992,78 din, katerega moramo še pokriti regres za prehrano in regres za dopust. Kaže, da je napaka v višini obračunske ure, kakor tudi v razmejevanju stroškov, kot

sem nakazal že uvodoma. Zato bo nujno potrebno takoj po šestmesečnem obračunu pregledati delitev premoženja, razmejitev vseh stroškov in pa višina obračunske ure. Ponovno bo potrebno preučiti predlog glede participacije na količino distribuiranih virov.

V poročilu sem nakazal problematiko pri pridobivanju celotnega prihodka v TOZD, vendar so bile tu nakazane le napake v samem obračunu. Vendar menim, da se glede na ostale vzroke moramo ozreti tudi na takšne, kjer lahko vplivamo s svojim delom in produktivnostjo, ki pa po mojem mnenju v naši TOZD narašča, saj že nekaj časa z manjšim številom ljudi vršimo vse zahtevnejša in povečana vzdrževanja.

Tudi stanje in število zaposlenih v TOZD se giblje v načelu s kadrovske politiko in po planu za leto 1979. Posebno skrb posvečamo izobraževanju profilov poklicev, ki so specifični za naš TOZD.

Tudi z bolniškim staležem ni posebnega problema, razen delno v transportu, to pa tudi predvsem zaradi pogojev in specifičnosti samega dela.

Samoupravna organiziranost v TOZD V je odigrala svojo vlogo, saj so samoupravni organi imeli naslednje število sej v prvem polletju 1979: delavski svet 7 sej,

odbor za razmerja iz združenega dela in kadre 7 sej, samoupravna delavska kontrola 3 sej in zbor delovnih ljudi 4 sej.

Na sejah samoupravnih organov smo obravnavali celotno problematiko poslovanja TOZD V, kakor tudi reševanje drugih tekočih problemov. Delegati, ki so sodelovali na sejah DS DO so dajali mnenja v okviru pooblastil, ki so jih dobili s strani DS TOZD V.

Na zborih so predvsem obravnavali probleme okrog poslovanja, samoupravnih sporazumov, družbenih akcij v okviru občine.

Mislim, da moram ob zaključku poročila omeniti, da glede na gospodarsko situacijo v svetu, kakor tudi v naši DO moramo storiti vse, da se zveča produktivnost dela, koriščenje delovnega časa, zmanjševanje porabe vseh energetskih virov, kadrovske politike.

Poseben poudarek je potrebno dati akcijam kot so srednjeročno in dolgoročno planiranje in pa ostalim družbenim akcijam in pa zagotavljanje sredstev za pokrivanje družbenih obveznosti po samoupravnih sporazumih in drugih dogovorjenih aktih.

Poročila so sestavili: dipl. pravnik Brane Milinovič, dipl. ing. Niko Kavšek, ing. Anton Žagar, Anton Kobal, Ignac Klemen, ing. Jože Guzaj.

Seja sindikata

Adaptacija športnega centra za Savo, vprašanje neopravičenih izostankov in zamujanja in še kaj?

Na svoji seji so člani izvršnega odbora konference OOS obravnavali dopolnitve pravilnika o disciplinski in materialni odgovornosti, ki obsegajo določila glede neopravičenih izostankov, zamujanja na delo in odpovednega roka. Glede na pereče stanje izostankov — poleg bolniškega staleža naraščajo tudi neopravičeni izostanki, je IOK sprejel sklep, da se predlaga pavšalna odškodninska odgovornost za primere kršenja delovne obveznosti: zamujanje na delo, neopravičeni izostanki, prekinitve delovnega razmerja preden poteče odpovedni rok. Več o tem vprašanju s podrobnostmi bomo poročali v naslednji številki glasila. O tem bodo razpravljali tudi izvršni odbori osnovnih organizacij sindikata.

Izvršni odbor je obravnaval tudi pereče stanje športno-rekreacijskega centra za Savo, ki je v zelo slabem stanju in nujno potreben adaptacije.

Člani izvršnega odbora so obravnavali predračun stroškov, ki bi nastali ob adaptaciji tega centra in so predračun v višini 462.570 din potrdili. Sredstva za adaptacijo bo nakazala Temeljna telesno kulturna skupnost Hrastnik. Člani so bili prav tako tudi mnenja, da takega stanja in zanemarjanja objektov v prihodnje ne smemo več dopustiti. Vse športne ekipe in društva, ki bodo uporabljala prostore, pa tudi igrišče, bodo dolžna skrbeti za čiščenje in vzdrževanje reda, prav tako pa bo potrebno redno spremljati stanje objektov in v primeru pomanjkljivosti pravočasno ukrepati.

Obravnavan je bil tudi predlog ukrepov za varčevanje z energijo v naši delovni organizaciji. To je področje, ki mu bomo morali v prihodnosti nameniti vso pozornost. To je le delen predlog, ki bo v pri-

hodnjem obdobju dopolnjen še z drugimi področji.

KAJ PA OZIMNICA?

Izvršni odbor konference osnovnih organizacij sindikata DO Steklarne Hrastnik je na svoji zadnji seji dne 22. 8. 1979 razpravljal tudi o tem vprašanju.

Sprejeli so sklep, da IOK OOS tudi v letošnjem letu prevzame nabavo ozimnice za naše delavce, in sicer:

- krompir
- Eta paketi

Organizirana bo tudi nabava pralnega praška.

Dela v zvezi z dostavo ozimnice, sprejemanjem prijav bo prevzel obrat družbene prehrane. O času sprejemanja prijav bodo delavci naknadno obveščeni.

IOK OOS DO

ZAHVALA

Ob mojem odhodu iz delovne organizacije se iskreno zahvaljujem vsem pregledalkam izmene Plazar za prelepo darilo, ki me bo nanje vedno spominjalo.

Se naprej vam želim veliko delovnih uspehov in vas ob enem lepo pozdravljam.

Vida Bičanič

OGLAS

Ugodno prodam enostanovanjsko hišo v Podkrajju (bližu šole), vseljivo, z nekaj zemlje in sadovnjakom.

Informacije dobite po telefonu (061) 819-249 ali na naslov: Milka Breznikar, Jagnjenica 13 č, Radeče (poleg gostilne Jež).

SMERNICE ZA PRIPRAVO

Predlog smernic za pripravo srednjeročnega plana delovne organizacije Steklarne Hrastnik za obdobje 1981—1985 so obravnavale družbenopolitične organizacije v TOZD in DSSS, kakor tudi vsi delavski sveti na sejah v mesecu juliju, ki so te smernice sprejeli.

S smernicami so opredeljeni skupni cilji, izhodišča, usmeritve in okviri politike družbenega razvoja za srednjeročno obdobje 1981—1985. V tem dokumentu se upoštevajo analize ter skupno ocenjene možnosti, pogoji za razvoj, ki služijo nosilcem planiranja kot načelna usmeritev in kot podlaga pri oblikovanju in sprejemanju planskih dokumentov.

1. Osnovni cilji in razvojne usmeritve v SFRJ, SR Sloveniji in občini Hrastnik za naslednje srednjeročno obdobje, ki jih je potrebno upoštevati pri oblikovanju ciljev, usmeritev in okvirov razvoja v Steklarni Hrastnik, so naslednji:

- nadaljnji razvoj samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, usmerjen predvsem v krepitve sistema samoupravnega planiranja, v krepitve materialne osnove samoupravljanja, v razvoj raznovrstnih oblik povezovanja ter združevanja dela in sredstev, v preraščanju proračunskih osnov v svobodno menjava dela ter v poglobljanje delegatskega sistema,

- intenzivnejše vključevanje v mednarodno delitev dela,

- pospeševanje izvoza in sicer izdelkov visoke stopnje predelave in storitev, ki ustvarjajo možnost za uspešen prodor na tuje tržišče pod pogojem ustrežnejše stimulacije,

- uvajanje visoke stopnje tehnologije, ki bo zmanjševala uvoz za oskrbo domačega tržišča,

- postopna, vendar odločna usmeritev proizvodnje na povečanje deleža proizvodov in storitev, ki imajo dolgoročne pogoje za ustvarjanje višjega dohodka na zaposlenega delavca v TOZD, to je na razvojno in tehnološko intenzivne aktivnosti, usposobljeno za izvoz na trajnejših osnovah ob hkratnem racionalnem gospodarjenju,

- povečanje vloge razvojnega in raziskovalnega dela v TOZD in DO

- razvoj izobraževanja v tesni povezavi s potrebami po kadrih s posebnim poudarkom na izobraževanju za proizvodno-tehnične poklice,

- razvoj pogojev za življenje in delo v funkciji večanja družbe ne produktivnosti dela,

- razvoj splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite.

V okviru skupnega razvoja v SFRJ, SRS, občini Hrastnik in tudi v DO Steklarne Hrastnik, bo potrebno intenzivno razvijati samoupravne družbeno-ekonomske odnose in pri tem dosledno uresničevati politiko stabilizacije gospodarskega razvoja, da bi tako ustvarili pogoje, v katerih bodo delavcem in delovnim ljudem zagotovljena materialna in socialna varnost, v katerih jim bo omogočena obveščanje družbenih, socialnih, kulturnih, prostorskih, varnostnih in drugih razmer, v katerih oblikujejo svoje pogoje za življenje.

V srednjeročnem obdobju 1976—1980 se dosegajo oz. se postopoma sanira stanje iz leta 1976, ko je DO Steklarna Hrastnik sprejela sanacijski program glede na negativen rezultat poslovanja. DO Steklarna Hrastnik je zajela v sanacijskem programu razširitev in predvsem modernizacijo proizvodnje, zagotovitev nekaterih razvojnih dejavnosti, ki pa še niso v celoti realizirane ali pa se realizirajo s precejšnjimi zamudami. Ta trenutek zahteva, da se realizacija ustreznih ključnih razvojnih ciljev prenese v naslednje srednjeročno obdobje od 1981—1985.

V skladu s tem se na osnovi rezultatov doseganja razvoja upoštevata »Analizo možnosti razvoja TOZD in DO Steklarne Hrastnik za obdobje 1981—1985«.

CILJI RAZVOJA V NASLEDNJEM SREDNJEROČNEM OBDOBJU

- Uvajanje višje stopnje tehnologije za predelavo steklene taline v avtomatski proizvodnji,

- uvajanje nove tehnologije za pridobivanje vodnega stekla,

- uvajanje nove tehnologije za proizvodnjo termoizolacijskega stekla,

- finalizacija lastne proizvodnje,

- razširitev dejavnosti oz. orodjarne za izdelavo steklarskih orodij in rezervnih delov,

- zagotovitev surovin za pridobivanje stekla na podlagi sklenjenih samoupravnih sporazumov,

- racionalizacija porabe surovin in energije,

- ureditev notranjega transporta in skladiščenja,

- povezovanje s prometnimi organizacijami na osnovi dohodkovnih odnosov,

- povezovanje s finalisti naših izdelkov na podlagi dohodkovnih odnosov,

- v okviru Poslovne skupnosti razvijati službo za analizo in raziskavo tržišča,

- uvajanje mehanografije oz. prehod na avtomatsko obdelavo podatkov v delovni skupnosti,

- šolanje ustreznih kadrov predvidenih za naslednje srednjeročno obdobje — povezovanje z izobraževalnimi institucijami oz. organizacijami,

- pospešena izgradnja stanovanj in ureditev družbene prehrane delavcev,

- reševanje socialne problematike s poudarkom na invalidnosti,

- spodbujanje inovatorstva in tehničnih izboljšav (uredite s samoupravnimi splošnimi akti),

- sprejemanje samoupravnih sporazumov o temeljnih planov v raznih asociacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in bankah, s katerimi bo možno širše reševati probleme razvojne politike na osnovi skupnih interesov in medsebojnega sodelovanja.

Temeljna izhodišča družbenega razvoja DO Steklarne Hrastnik v obdobju 1981—1985 izhajajo iz ocene možnosti razvoja in usmeritve TOZD. Na teh ocenah oz. osnovah se kažejo kot naslednje povprečne letne stopnje rasti:

Povprečna stopnja rasti:

	Steklarna %/o	Občina Hrastnik %/o
družbenega proizvoda	4,9	4,9
produktivnosti	2,0	2,9
zaposlenosti	0,0	0,8
izvoza	1,0	5,0
uvoza	1,0	2,0
realnega OD na zaposlenega	1,5	1,8

Za doseganje ciljev iz predloga smernic za pripravo srednjeročnega plana DO Steklarne Hrastnik za obdobje 1981—1985 se predvideva v TOZD določene spremembe. Glede na današnje stanje se predvideva v TOZD I zmanjševanje določene vrste proizvodnje, medtem ko se v TOZD 2 predvideva ustrezno povečanje. Omenjenim spremembam bodo sledila gibanja v ostalih TOZD.

TOZD I.

1. Iz analize poslovanja v preteklem obdobju se kaže upadanje števila brigad; iz tega lahko zaključimo, da se bo število brigad glede na nezanimivost in težavnost (podobno kot rudarski poklic) v srednjeročnem obdobju 1981—1985 še zmanjševalo. Zaradi tako zmanjšane fizičnega obsega proizvodnje se predvideva usmeritev v kvalitetnejše, finalizirane izdelke, ki naj bi prinesli večji ekonomski efekt in zagotovili socialno varnost zaposlenim.

2. Glede na kadrovske možnosti se predvideva racionalno koriščenje talilnih kapacitet, ki bo omogočalo taljenje prozornega, opalnega, onix in barvnega stekla. Talilni objekti bodo uporabljali kot gorivo zemeljski plin (alternativno mazut) in električno energijo ter butan-propan.

3. Predvidoma bomo obdržali določen obseg proizvodnje v skupinah tipične ročne proizvodnje (kvalitetnejše) kot tudi polavtomatske izdelave razsvetljave ter stiskanih izdelkov (predvsem za kompletiranje asortimenta TOZD II. oziroma za stiskane izdelke iz onixa in barvnega stekla).

Omenjene postavke so pogojne z nekaterimi tehničnimi izboljšavami v sami proizvodnji, npr.:

- odpiranje in zapiranje modelov,

- odnašanje v hladilno peč,
- uvajanje sodobne tehnologije v polavtomatski proizvodnji itd.

Dodelavo v TOZD I, ki je sicer sodobna (žage itd.) bo potrebno količinsko prilagoditi dejanskim potrebam.

Zmanjšan obseg proizvodnje v TOZD I. in povečan obseg proizvodnje v TOZD II. bo narekoval določene organizacijske spremembe v zmesarni.

Z zmanjševanjem fizičnega obsega proizvodnje bo nujno zmanjšan tudi delež izvoza.

V tem srednjeročnem obdobju šanju delovnih pogojev ter zmanjše predvidena posebna skrb izboljševanju nočnega dela žena. Z navedenimi smernicami želimo v tem srednjeročnem obdobju ustvariti možnosti, v katerih bi steklarstvo lahko ponovno zaživel.

TOZD II.

V TOZD II. (avtomatska predelava steklene mase) bo eden od osnovnih ciljev v naslednjem srednjeročnem obdobju, nadaljnji razvoj samoupravnih družbeno-ekonomskih odnosov, uresničevanje ekonomske stabilizacije in stalno izboljševanje življenjskega standarda delavcev ob poudarjeni krepitvi družbenega standarda.

Vse te zahtevne naloge naj bi izvajali v okviru materialnih možnosti.

Po analizah v TOZD II. bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju povečali fizični obseg proizvodnje letno okrog 5 %/o. To pa bomo dosegli z preusmeritvijo proizvodnje, ki je razvojno in tehnološko intenzivnejša, značilna po veliki udeležbi visokokvalificiranega ustvarjalnega dela (proizvodnja zahtevnejše embalaže za kozmetiko, gostinstvo, za široko potrošnjo, razsvetljavna telesa in finalizacijo izdelkov).

S takim razvojem in opredelitvijo proizvodnje, ki jo bomo postopoma razvijali nam obenem omogoča uspešen prodor na tuja tržišča, pri čemer gre predvsem za proizvodnjo farmacevtske embalaže. Predvidevamo, da se bo izvoz v naslednjem srednjeročnem obdobju povečal letno okoli 6 %/o.

Kot je razvidno iz uvodne analize bomo morali absolutno povečati sredstva za razširjeno reprodukcijo. Ta sredstva bomo vlagali za nabavo novih sodobnejših talilnih objektov in linij za proizvodnjo kvalitetnejše steklene embalaže in stiskane stekla. V tem srednjeročnem obdobju bomo zamenjali tudi nekatere iztrošene proizvodne linije. Zaposlenost v TOZD II. se bo vzporedno povečevala z montažo novih proizvodnih kapacitet. Obenem pa bomo začeli postopoma z uvajanjem avtomatske kontrolne linije, s tem pa bomo začeli izvajati sklep o zmanjševanju nočnega dela žena.

Za vodenje novih kot že obstoječih proizvodnih linij bomo morali v TOZD II. poleg rednega šolanja ustreznih kadrov v naslednjem srednjeročnem obdobju uvesti kvalitetnejši sistem šolanja strojnikov oziroma kadrov. To šolanje naj bi baziralo na takem sistemu, da bi si delavec v kratkem času pridobil potrebno teoretično in praktično znanje za vodenje proizvodnih linij obenem pa tudi kvalifikacijo.

Poleg šolanja pa bomo morali v naslednjem srednjeročnem obdobju v TOZD II. maksimalno odvajati sredstva za izgradnjo stanovanj in samskih domov. Le tako bomo zajezili tako veliko fluktuacijo delovne sile.

TOZD III.

Dekorirna s satinirnico s postopki ročnega slikanja, brizganjem, sitotiskom in satiniranjem opravlja storitve na izdelke, izdelane v TOZD I. in TOZD II. z namenom da se jim polepša izgled in s tem tudi poveča vrednost.

Naš delovni program izhaja iz proizvodnih možnosti in strukture obsega izdelkov, ki so izdelani v osnovni proizvodnji in so namenjeni za dekoracijo. To je tudi glavna omejitev v proizvodnji TOZD III. Do sedaj s količinami potrebnih

SREDNJEROČNEGA PLANA

polizdelkov namenjenih za dekoracijo nismo imeli težav. Kapacitete naše TOZD so bile vedno zasedene. Sedanja struktura izdelkov je približno polovica iz TOZD I. in druga polovica iz TOZD II. Več kot polovica dekornih izdelkov pa je namenjena izvozu.

Glede oskrbe s pomožnim materialom (barve, lister, HF kislina), električno energijo, vodo nismo imeli težav. Stanje s kadri pa je zadovoljivo. Delavci opravljajo dela že več let in so si že pridobili določene izkušnje, fluktuacija pa je pri zahtevnejših delih manjša.

Smernice bodočega razvoja v naslednjem srednjeročnem razdobju so pogojene z razvojem osnovnih dveh TOZD v naši DO. Omejevanje količinske proizvodnje v TOZD I. in povečanje proizvodnje v TOZD II. bo spremenilo strukturo in obseg izdelkov namenjenih za dekoracijo. Zato moramo poskrbeti da bomo lahko dekorirali več manjših izdelkov narejenih v TOZD II. To pa narekuje, da bomo v naslednjem obdobju dali več poudarka:

1. Dekoraciji izdelkov s pomočjo sitotiska in v zvezi s tem ureditvi in izboljšanju priprave za sitotisk. Po tem postopku bomo dekorirali več izdelkov kot do sedaj.

2. Mehanizacija postopka za brizganje.

3. Dokončni ureditvi nevtralizacije odpadne vode.

Večjih potreb po kadrih v obdobju od 1981—1985 ne bo. Po tem obdobju pa bo zaradi odhoda več delavk v pokoj potrebno poskrbeti za izpopolnitev. Povečanje proizvodnje bo povzročilo večjo potrebo električne energije za ca. 50 % od sedanje količine. Potreba pomožnega materiala pa se bistveno ne bo povečala. Barve, ki jih ne izdelujemo v državi bomo morali uvoziti, ostale materiale pa bomo nabavili doma.

TOZD IV.

Pri načrtovanju razširitve dejavnosti je nujno upoštevati program proizvodnje orodij v dislociranem obratu ali v okviru matične DO.

Uresničitev posodobitve proizvodnje orodij bi vplivala na zmanjšanje uvoza, ker se nekatera orodja še vedno uvažajo, z odvečno proizvodno zmogljivostjo pa bi bile delno pokrite potrebe tudi na drugih področjih, ker je po tej panogi proizvodnje na tržišču veliko povpraševanje.

Potreba po sodobnejšem in povečanem obsegu izdelovanja orodij se je nakazovala že nekaj zadnjih let, zato je širjenje dejavnosti utemeljena in je nujno v tej smeri čim prej s posodobljanjem pričeti v času srednjeročnega obdobja pa zagotovo doseči zastavljene cilje.

Osnovna naloga pri programiranju naj bo izboljšanje tehnologije

in postopna razširitev proizvodnje orodjarne ne glede na njeno organiziranost, ker bodo v vsakem primeru doseženi cilji, s tem, da prihranimo širši družbeni skupnosti dragocene edevize in krijemo tržišču vsa idel potreb, s prvenstveno obvezo, da so krite lastne potrebe, ki prav tako vsakodnevno narekujejo kvalitetnejše in sodobnejše usluge.

Podrobnejši program razvoja dejavnosti — orodjarne je bil v letošnjem letu že izdelan in se v takšni obliki tudi uporablja v smernicah nadaljnega razvoja.

TOZD V.

Plan razvoja v TOZD V. za obdobje 1981—1985 bi bil usmerjen predvsem v teh smereh.

1. Enotno vzdrževanje v okviru Poslovne skupnosti.

S tem v zvezi bo potrebno okrepiti kadre v določenih strukturah, in sicer v kovinski in elektro stroki.

2. Glede na energetsko situacijo bo nujno sledil razvoj porabe v smeri koriščenja električne energije in se predvideva povečanje v tem obdobju za ca. 30—40 %.

Zaradi tega bo potrebno razviti sistem novih blok TP, ki bodo omogočile povečano koriščenje električne energije.

3. Uvedba novih vrst energetskih virov (zemeljski plin) in racio-

nalizacija porabe vseh vrst virov.

V ta namen bo potrebno koristiti nove tehnološke dosežke na področju izolacijskih materialov in novih gorilnikov, kakor tudi na področju električnega kurjenja.

4. Racionalizacija samega vzdrževanja na podlagi zahtev ostalih TOZD in v okviru Poslovne skupnosti.

Zaradi tega je potrebno uvesti preventivno vzdrževanje kar zahteva določeno opremo in modernizacijo samih vzdrževalnih obratov.

5. Do konca leta 1985 bi bilo potrebno voditi razgovore glede združevanja v okviru celotnega slovenskega vzdrževanja steklarstva. Pri tem bi bilo potrebno kadrovske okrepiti predvsem kovinsko stroko, zidarsko šamotersko delavnico, vzdrževanje regulacij in meritev ter elektro obrat.

Glede na zainteresiranost za te profile poklicev menimo, da s kadrovske okrepitvijo ne bo problemov.

6. Združevanje proizvodnje določenih energetskih virov kot npr. para, komprimirani zrak v okviru članic Poslovne skupnosti.

Drugi smernic v tem srednjeročnem obdobju ni mogoče predvideti, ker je TOZD V. predvsem vzdrževano usmerjen v okviru DO, poleg tega pa tudi za izvrševanje določenih investicijskih del.

Petintrideset let na straži miru

Z odločbo nacionalnega komiteja osvoboditve nove Jugoslavije in ukazom vrhovnega komandanta NOV in POJ maršala Tita, 15. avgusta 1944, je bilo odločeno, da se formirajo specializirane enote naše armade — korpus narodne odbrane (KNOJ). Osnovna naloga KNOJ je bila uničenje preostalih sovražnikov in njihovih hlapcev, zagotovitev mirnega razvoja naše dežele, zaščita pridobitev revolucije in varovanje meja nove Jugoslavije. V preteklih petintridesetih letih so naši graničarji častno opravljali svoje naloge na straži miru. Leta 1953 je bil KNOJ preimenovan v obmejne enote JLA, 15. avgust pa se vsako leto slavi kot praznik obmejnih enot naše armade.

Ko je bilo med narodnoosvobodilno borbo odločeno, da se na osvobojenem ozemlju naše dežele formirajo posebne specializirane enote, so v njihovo sestavo prišle že obstoječe enote ljudske obrambe; v Sloveniji vojska državne varnosti (VDV), v Hrvatski bataljoni proti peti koloni (PPK), v Bosni in Hercegovini enote OZNE, v Srbiji, Makedoniji in Črni gori enote KNOJ in OZNE, ter specializirane enote JLA, ki so že na osvobojenem ozemlju in v obmejnih področjih opravljale zaščitno službo. V Sloveniji se enote državne varnosti formirajo 1941. leta, 15. marca 1944. leta se formirajo prve specializirane enote VDV v Toplicah pri Novem mestu, katerih jedro so bile enote VOS. Po tem se enote VDV formirajo na Primorskem, Gorenjskem, Štajerskem, Notranjskem in Koroškem.

Ob koncu oktobra 1944. leta se v Sloveniji formirajo večje enote

KNOJ, ki preraščajo v obmejne enote jugoslovanske armade in varujejo meje proti Avstriji in Italiji. Z odločbo glavnega štaba NOV in PO Hrvatske se prve enote KNOJ (PPK) formirajo sredi maja 1943 v vasi Crna vlast pri Otočcu. Iz četrin odredov OZNE se v Bosni in Hercegovini oblikujejo specializirane enote KNOJ. Najprej v Bosanski krajini nato pa v vzhodni Bosni in Hercegovini. Večje enote se formirajo 7. decembra v Jajcu. Specializirani bataljoni enot KNOJ v Srbiji so nastali 24. avgusta 1944. leta. Oktobra večje, nato pa januarja 1945 še večje, ki preraščajo v obmejne enote jugoslovanske ljudske armade.

V Črni gori je bila prva specializirana enota KNOJ formirana junija 1944. leta, 26. januarja na Kosovem, decembra 1944. leta pa v Makedoniji. Vzporedno z zaključnimi operacijami NOV in POJ za končno osvoboditev naše

dežele, še zlasti ob preboju sremške fronte, v katerem so sodelovali vse vrste in rodovi vojske, so se razvijale in izpopolnjevale enote KNOJ, ki so se na osvobojenem ozemlju odločno in nekompromisno borile za uničenje in nevtraliziranje poslednjih odpadnikov ustašev, četnikov, belogardistov in drugih protiljudskih elementov. V težkih pogojih življenja in dela, z velikimi napori, ko so zavarovale s patrolno službo prek 5.000 km meje, so enote KNOJ zelo uspešno izvajale naloge, ki sta jim jih dala nacionalni komite osvoboditve nove Jugoslavije in vrhovni poveljnik, tovariš Tito.

NA STRAŽI MIRU

Čuvarji naših meja so skupaj z drugimi enotami operativne vojske v spopadih z okupatorskimi in kvizlinškimi enotami in ostanki izdajalcev raznih barv likvidirali 25.820 in ranili 2.846 sovražnikovih vojakov in starešin. V teh borbah z ostanki sovražnikov in njihovih hlapcev je padlo 875 knojevcev, ranjenih je bilo 675 in 175 pogrešanih. Iz enot KNOJ, nastalih v času NOB, so zrastle sodobne obmejne enote naše armade. Njihove naloge v povojnem obdobju so enake kot v vojni. Polni ponosa, hrabrosti in ljubezni do svoje domovine, ljudstva, zveze komunistov in tovariša Tita, stoje naši graničarji na straži miru, pripravljeni, da se žrtvujejo pri opravljanju najodgovornejših nalog v obrambi domovine, da onemogočijo raznim diverzantom, vohunom,

tihotapcem in drugim zlohotnežem napad na našo domovino.

Življenjski in delovni pogoji naših prvih graničarjev so bili težki in naporni. Velikokrat so spali pod milim nebom, v šotirih in zemljankah ter lesenih barakah. Naporna služba noč in dan in spopadi z bandami so zahtevali od njih veliko naporov in odrekanje marsičemu v osebno življenje. Danes, po 35 letih nastanka obmejnih enot naše armade, so se življenjski in delovni pogoji v marsičem spremenili. Njihov standard, kot tudi standard drugih pripadnikov JLA, je rasel in se dvigal vzporedno s standardom naših delovnih ljudi in občanov.

Obmejne enote naše armade danes uvrščamo med najsodobnejše. Življenjski pogoji v karavlah in kasarnah so mnogo udobnejši. Ob naših mejah, ki se razprostirajo prek 5.061 kilometrov proti sedmim državam, so zgrajene nove, moderne karavle, opremljene s sodobno orožarstvom in z elektronskimi sredstvi. Danes na meji ni karavle, v kateri ni sodobnih materialno-tehničnih sredstev za pouk, kulturnozabavno razvedrilo, radia, tranzistorja, TV sprejemnika in drugih sredstev za razvedrilo.

VISOKA BORBENA PRIPRAVLJENOST

Življenje naših graničarjev na karavlah je nekaj posebnega. Visoka stopnja tovarištva, vsakodnevne obveznosti pri pouku in urjenju, delovne in družbenopopolnjenosti (Nadaljevanje na 12. strani)

Kaj in kako ni treba delati

Vsa dosedanja raziskovanja so pokazala, da pride do poškodb pri delu in profesionalnih ter drugih obolenj, ki nastopijo v delovnem procesu, zaradi tega, ker ne spoštujejo normativov in ukrepov za varstvo pri delu in da je pretežen vzrok tem poškodbam — človek, oz. njegovo nepravilno in neodgovorno obnašanje pri delu. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je poleg ustreznih delovnih pogojev zdravo in varno delo v mnogočem odvisno od tega, kaj in kako delamo oz. kako ne bi smeli delati, o čemer gre tu beseda.

Niti za trenutek ne pozabi, da samo v varnih in za zdravje neškodljivih delovnih pogojih lahko vložijo človek maksimalne napore pri delu in tako doseže največji možni učinek.

Ne obnašaj se pri delu nemarno in tako kot misliš, da ti najbolj ustreza, temveč si prizadevaj, da s svojim obnašanjem prispevaš k boljšemu uresničevanju skupnih proizvodnih nalog in ohranitvi svoje telesne in zdravstvene integritete.

Ne bodi v zablodi, da je disciplina, ki se na delu od tebe zahteva, izraz nekoga samovolje ali njegove želje, da dokaže svojo premoč. Smisel discipline ni v potlačevanju tvoje osebnosti, temveč pomeni vesten odnos nasproti delovnim nalogam in zahtevam delovnega procesa, s samim tem pa je disciplina tudi temeljni dejavnik varnosti pri delu in predpogoj za zmanjševanje nesreč pri delu in profesionalnih obolenj ter za večjo dosego produktivnosti.

Nikdar ne boš dosegel potrebne varnosti pri delu, če se ne boš seznanil z vsemi nevarnostmi in škodljivimi vplivi, ki si jim med delom izpostavljen ter z vsemi varstvenimi ukrepi in sredstvi.

Naj ti ne uide nobena priložnost, da povečaš svoje znanje iz varstva, zato obiskuj seminarje in predavanja.

Ne pozabi resnice: Praksa je najboljši učitelj.

Naj ti ne bo nerodno učiti se od starejših in bolj izkušenih tovarišev.

Ne podcenjuj izobešena opozorila, temveč se ravnaj natančno po navodilih.

Ne pozabi pred začetkom dela pazljivo pregledati, ali je vse v redu.

Ne uporabljaj naprav ali delovnih priprav za namene, za katere niso namenjene.

Ne delaj na strojih in napravah, za katere nisi izučen, in katerih uporabo ti vodja ni dovolil.

Ne pozabi pred začetkom dela preveriti, ali ne boš morda s svojim delom ali ravnanjem koga ogrožal.

Ne boš storil prav, če ne boš obvestil neposrednega vodjo tistih delavcev, ki s svojim malomarnim delom ali napačnimi postopki lahko poškodujejo sebe ali pa druge.

Nikar ne snemaj varnostnih naprav.

Ne pozabi tudi sneto varnostno napravo vrniti na svoje mesto.

Ne pozabi še preden začneš s popravilom stroja ali njegovim čiščenjem, na varen način blokirati stikalo za njegov zagon.

Ne pritiskaj z rokami ali nogami material, ki si ga dal v odprtino stroja.

Ne čisti in ne podmazuj stroja, ne vlagaj vanj in ne jemlji iz njega orodja in predmetov za obdelavo, ne meri in ne kontroliraj, niti ne jemlji poskusnih vzorcev, dokler je stroj v zagonu.

Ne opravljaj nikakršnega dela brez ustreznih zaščitnih sredstev.

Ne uporabljaj nepravilno osebni zaščitni sredstev.

Ne pozabi zahtevati od vodje, naj preskrbi osebna zaščitna sredstva, ki manjkajo.

Ne hodi preblizu odkritim obrabljajočim se delom kakšnega stroja, če nimaš povezanih las, ali če imaš oblečeno kakšno ohlapno obleko.

Ne hodi na delovnem mestu v slabi, raztrgani obutvi.

Ne pij alkoholnih pijač med delom ali med odmorom, da bi »se osvežil«, to je lahko vzrok za poškodbo.

Ne dovoli vinjeni osebi vstop v delovne prostore.

Ne pij čezmernih količin alkohola niti v prostem času in ne hodi vinjen ali po popivanju, ko nisi dovolj odgovoren za svoje postopke.

Število nesreč

Izvori nesreč pri delu

	januar—marec	april—junij
Udarec ob predmet	14	5
Padec poškodovanca	13	3
Urez	11	12
Opekline	8	7
Tujek v očesu	7	6
Stisnjenje	7	4
Skupaj	60	37

Poškodovani deli telesa

	januar—marec	april—junij
Roka	17	5
Prsti roke	16	17
Noge	16	5
Oko	7	7
Glava	4	3
Skupaj	60	37

SLUŽBA VARSTVA PRI DELU

*Dopisujte
v naše
glasilo!*

Daleč od doma

Pa nije to ni tako daleko — pomislim u sebi. Nekoliko gradova, poneki most i tunel, put kroz brda i doline... A onda pomislim na moje putovanje vlakom. Zalista je dugo. Tih nekoliko gradova pretvori se u niz njih, poneki most i tunel u skup mostova i mračnih tunela i na kraju prelaze brda u ogromne i nepregledne planine, a doline u duga i široka polja, bez ičeg na sebi, samo poneko osamljeno drvo vidi se u daljini.

Na početku sam taj dugi put, daljinu od svog rodnog grada, duboko osjetio. Osjetio sam tudi svijet kao grub, nerazumljiv. Osjetio sam osamljenost kao da sam bio izolovan od svijeta, se mi činilo. Sve je bilo drugačije, sve izmijenjeno, novo: drugi ljudi, običaji, na kraju jezik — zagonečan i nerazumljiv.

Sve moje misli imale su jedan tok. Bio je to nepokolebljivo hladan tok misli, usmeren na rodni kraj i topli dom. Pred očima mi neprestano igrao lik majke. Kada sam krenuo u grad, gledao sam svoje vršnjake, vesele radosne sa osmijehom na licu. Činilo mi se, da su im dani kratki, da im prolaze brzo poput ptice u letu. A ja? Dan mi se činio dug kao mjesec kao godina, pun tuge, bez smijeha. Duboko sam bil povučen u sebe.

A sada?

Sada je sve drugačije. Upoznao sam ljude, njihove običaje, stekao drugove. Sada ne vidim velikih razlika. I jezik mi je sada razumljiv i poznat. Više mi se ova daljina ne čini tako velikom. Mnogo puta se na mom licu razvuče osmijeh, širok od uha do uha, što je na početku bila rijetka stvar.

Ovi dani mi prolaze brže od ptice u letu i brže od vjetra.

Ante Šainović, 2. a kov.

Pomoč za opremo novorojenega otroka

Na podlagi III. točke sklepa o pomoči za opremo novorojenega otroka v letu 1979 (Ur. list, št. 12/79), je s 1. 7. 1979 uvedena nova oblika pomoči za opremo novorojenega otroka.

Pomoč za opremo novorojenega otroka dobi vsak otrok, **katerega mati ima stalno bivališče v SR Sloveniji**, ali katerega roditelj ima lastnost delavca v SR Sloveniji, **ne glede na dohodke družine.**

Mati oziroma roditelj, ki uveljavlja pomoč za opremo novorojenčka ima pravico, da se odloči:

- zavitek za opremo novorojenega otroka ali
- denarno pomoč v višini 600 din.

Pomoč za opremo novorojenega otroka se od 1. 7. 1979 dalje uveljavlja na novem obrazcu DZS 8,261 »Potrdilo o stopnji nosečnosti«.

Obrazec je sestavljen iz treh delov:

- potrdilo o stopnji nosečnosti,
  - izjave upravičenca,
  - obvestila TOSAMI Domžale.
- Prvi del obrazca »Potrdilo o stopnji nosečnosti« **potrdi zdravnik zdravstvenega doma, in sicer:**

— 60 dni pred pričakovanim porodom nosečnici, ki se odloči za zavitek,

— oziroma 30 dni pred pričakovanim porodom nosečnici, ki se odloči za denarni znesek pomoči.

Drugi del obrazca IZJAVA **obvezno izpolni bodoča mati**, ki ima stalno bivališče v SR Sloveniji oz. **drug roditelj**, ki ima status delavca v SR Sloveniji, če bodoča mati živi v drugi republiki ali pokrajini in do te pomoči v drugi republiki ni upravičena.

Tako bodo morali v prihodnje tudi **roditelji iz drugih republik oziroma pokrajin** uveljavljati pomoč za opremo novorojenega otroka na obrazcu DZS 8,261, ki velja v SR Sloveniji.

K temu obrazcu bo potrebno za roditelje iz drugih republik obvezno priložiti dokaz o statusu, ki ga imajo v SR Sloveniji ter dokazilo pristojne skupnosti otroškega varstva, da bodoča mati, ki živi v drugi republiki oziroma pokrajini, do te pomoči tam ni upravičena.

Z uvedbo standardnega zavitka je mogoče pomoč za opremo novorojenca uveljavljati samo na podlagi obrazca veljavnega v SR Sloveniji.

Po otrokovem rojstvu se pomoč uveljavlja tudi na obrazcu DZS 8,261, in sicer tako, da se namesto potrdila zdravnika (zgornji del obrazca DZS 8,261) priloži izpisek iz rojstne matične knjige.

Rok za uveljavitev pomoči za opremo novorojenega otroka je **najdalj tri mesece**, ki se računa od dneva otrokovega rojstva.

Kadrovska služba

50 let gasilskega društva Steklarne Hrastnik

Industrijsko gasilsko društvo Steklarne Hrastnik je ob praznovanju občinskega praznika v Hrastniku slavilo 50-letnico svojega obstoja.

Društvo ki se je za ta visoki jubilej intenzivno pripravljalo, lahko nedvomno ob svojem jubileju — 50-letnici obstoja s ponosom zre na dosežene uspehe svojega humanega dela, ki se je v teh desetletjih izoblikovalo v nepogrešljiv sestavni del vsega našega javnega življenja pri vestnem izpolnjevanju specifičnih nalog gasilske organizacije.

Društvo je pripravilo v sklopu praznovanja občinskega praznika tekmovanje gasilskih ekip pionirjev in članov gasilskih društev občinske gasilske zveze Hrastnik v sredo 27. 6. 1979 ob 16. uri na igrišču za Savo. Tekmovanje je pripravil tekmovalni odbor, katerega je imenoval upravni odbor občinske gasilske zveze Hrastnik, in sicer:

Tekmovalne discipline za pionirje: (400 točk) vaja z motorno brizgalno 300 l in štafeta z ovirami.

1. GD Hrastnik-mesto 170 točk
2. GD Turje 159 točk

Tekmovalne discipline za člane: (1.000 točk) taktična vaja z uporabo MB in odvzem vode iz potoka in štafeta z ovirami na 350 m dolgi progi.

	točk
1. IGD Steklarna Hrastnik	815
2. IGD TKI Hrastnik	791
3. GD Prapretno-Hrastnik	787
4. IGD Rudnik Hrastnik	767
5. GD Hrastnik-mesto	741
6. GD Dol pri Hrastniku	721

Tekmovanje je bilo zaključeno ob 18. uri. Za dosežena prva tri mesta so podelili pokale.

Tekmovanje gasilskih ekip pionirjev in članov društev Zasavskega področja je bilo v soboto 30. 6. 1979 ob 15. uri na igrišču za Savo v Hrastniku. Tekmovanje je svečano otvoril predsednik občinske gasilske zveze Hrastnik tov. Ivan Urbajs, vendar se je moralo tekmovalne prekiniti zaradi močnega dolgotrajnega naliva. Tekmovalni odbor je po posvetovanju z deseterji ekip tekmovalne preložil na četrtek 5. 7. 1979 ob 16. uri.

Dne 5. 7. 1979 se je tekmovalne nadaljevalo. Tekmovalnemu odboru se je prijavilo le 8 ekip članov in 3 ekipe pionirjev, katerih doseženi rezultati so:

Pionirji:	točk
1. GD Senožeti (OGZ Zagorje)	217
2. GD Turje (OGZ Hrastnik)	209
3. GD Trbovlje-mesto (OGZ Trbovlje)	205

Člani:	točk
1. IGD Steklarna Hrastnik (OGZ Hrastnik)	806,5
2. GD Trbovlje-mesto (OGZ Trbovlje)	791
3. IGD TKI Hrastnik (OGZ Hrastnik)	791
4. IGD elektrarna Trbovlje (OGZ Trbovlje)	777
5. GD Kotredež-Zagorje (OGZ Zagorje)	774
6. GD Prapretno-Hrastnik (OGZ Hrastnik)	766
7. GD Dol pri Hrastniku (OGZ Hrastnik)	726

Članice: točke
GD Dobovec (OGZ Trbovlje) 602

Ob zaključku tekmovanja je predsednik OGZ Hrastnik tovariš Ivan Urbajs čestital tekmovalcem k doseženim uspehom ter prvim trem podelil priznanja.

Predsednik IGD Steklarne tov. ing. Sandi Šivec pa je podelil vsem nastopajočim ekipam spominska darila — steklene vaze s posvetili — ob 50-letnici IGD Steklarne Hrastnik.

V soboto 7. 7. 1979 ob 17. uri je bila slavnostna seja IGD Steklarne Hrastnik v poslovni zgradbi na rudniku. Udeležili so se je vsi člani društva — veterani in javljeni vodje TOZD ter mnogi predstavniki družbeno političnih organizacij.

Slavnostno sejo je otvoril predsednik IGD Steklarne Hrastnik ing. Aleksander Šivec ter pozdravil vse navzoče in predlagal izvolitev delovnega predsedstva, ki je sprejelo na dnevni red:

1. Poročilo poveljnika
  2. Kronika IGD Steklarne Hrastnik
  3. Podelitev priznanj za dolgotrajno delovanje v društvu
- Poveljnik društva tov. Rudi Kirhmajer je orisal delo in problematiko o operativni dejavnosti društva v preteklem obdobju kot sledi:

Tovariši gasilci — spoštovani gostje!

Ob praznovanju 50-letnice našega društva ne morem, da se ne bi spomnil na preteklost, na zgodovino gasilstva, na vso prehojeno pot v stari kapitalistični Jugoslaviji, na herojska leta NOV in povojna leta.

Ustanovitev našega društva 1929 leta je navdihnila humanost takratnih ljudi, ki so se zavedali, da gasilstvo pomeni več kot beseda gašenje. Navdihnila jih je potreba po medsebojni pomoči ob huđi nesreči bližnjega ali nesreče v tovarni zavedajoč se, da s tem ko rešujejo, branijo tovarno, zagotavljajo sebi in svoji družini kruh in varno življenje. Takratni pogoji in tehnične možnosti so bile bistveno drugačne, tehnologija taljenja je bila enostavna, vendar za tovarno sila nevarna, ker je tovarna bila grajena iz pretežno ognja nevarnih snovi. Gasilci so se borili z ognjem največkrat s primitivnimi sredstvi, ročnimi črpalkami, ki so zahtevale moč mišic ljudi. S pridobitvijo sodobnih črpalk na motorni pogon se je delo gasilcev izredno olajšalo in učinkovitost je postala zelo efektna. Vedno je moralo biti veliko število gasilcev, če so hoteli, da bo gašenje uspešno, od tu tudi naše geslo »NA POMOČ« — pomagati in vedno pomagati sočloveku. Z leti se je tehnologija v tovarni bistveno spremenila. Energija, ki

jo danes uporabljamo za razne stopke zahteva tudi drugačno opremo in drugačnega gasilca. Danes gašenje poteka po drugačnih metodah — taktika, ki nikoli ni bila enotna, je danes še bolj raznovrstna in zahtevna. Zato ob takšnih energetskih gorivih, ob takšnem procesu proizvodnje, ki zahteva izredno drago in natančno opremo, moramo tudi mi gasilci iz dneva v dan več znati in se zavedati odgovornosti, ki nam jo družba zaupa in za katero smo se zavestno odločili s tistim momentom, ko smo stopili v organizacijo gasilstva. Verjemite mi, da zelo nerad slišim za kakršen koli požar kjer koli — zlasti, če je nastala večja materialna škoda — zakaj — zato, ker ob takšni novici vem, da je verjetno zastala ob tem požaru preventiva.

Naše društvo in člane vzgajamo prvenstveno na preventivnem področju. Člane in delavce naše delovne skupnosti bi radi podučili, kaj naj storijo, da tudi do najmanjšega požara ne pride. Vidite tu smo v našem društvu zelo napredovali in že od naših starejših članov slišali in se navadili na preventivno delo, da zaščitimo tovarno in da sleherni gasilec na vsakem koraku gleda, vidi in opozarja na nevarnosti, ki nam lahko uničijo drage naprave in ustavijo proizvodnjo.

Gasilci na proslavi 50-letnice IGD Steklarne Hrastnik

Naše društvo danes šteje 49 operativnih članov in 14 članov upokojevcev. Starost operativnih članov je prek 40 let, kar je zelo zaskrbljujoče. Zavedati se moramo, da je delo gasilca-operativca zelo naporno, včasih težko, da je treba biti včasih na vrhu strehe ali viseti na lestvi, vrvi itd. Zato naj bo skrb za pomlajevanje članstva maksimalna. Kljub vsemu naše društvo beleži uspeh za uspehom, ne morem mimo dejstva, da imamo zelo pridne člane, delovne, sposobne ljudi, ki jim ni težko dati svojega časa zlasti za požarno varnost ali napredek društva.

Ob tej priliki želim posebno imenovati in pohvaliti ter dati priznanje na področju operativnega dela namestniku poveljnika tov. Niku Knapu, ki je s svojim pridnim zalaganjem uspel tekmovalno desetino pripraviti do najboljših rezultatov na občinskem in conskem tekmovalju. Vse priznanje celotni desetini za doseženo I. mesto na občinskem tekmovalju in conskem zasavskem tekmovalju za enako I. Uspešno sodelujemo z občinsko

mesto, to so Venci Cvelber, Ivan Tršek, Jože Drugovič, Alojz Centrih, Edi Stoklasa, Ivan Brunček in Fomo Uldrijan. To so člani, ki so kljub zelo neugodni menjavi delovnih dni dosegli s svojim pridnim zalaganjem lep uspeh. Ne morem mimo zelo aktivnega pridnega predsednika društva ing. Sandija Šivca, ki je neumorni delavec na področju požarnega varstva in zelo dober organizator v društvu. Tov. Zoran Klemen je kljub obremenjenosti pripravil izredno natančno, pedantno in uspešno kroniko društva od ustanovitve do danes. Blagajnika tov. Jože Majcen in Janko Kavzarj imata izredni posluh za gasilstvo in še vrsta pridnih in dobrih gasilcev. Vsi so doprinesli svoj delež, da je danes društvo na višku svojega delovanja, da smo danes kos sleherni akciji, ki jo ne želimo, vendar če pride, smo pripravljeni.

Društvo je danes zelo aktivno na področju CZ, imamo zelo tesne odnose, smo člen organizacije, ki je danes zelo aktualna v času velikih nesreč, potresov itd. Želimo še več sodelovanja in smo pripravljeni na sleherni akcijo.

Zelim posebno poudariti sodelovanje društva s samoupravnimi organi TOZD, vodilnimi delavci, odraža se izredno razumevanje in zanimanje za požarno varnost vseh v naši DO.

gasilsko zvezo, SIS za požarno varnost in z gasilskimi društvi v občini in izven. Lahko se pohvalim, da ni akcije v občini, da ne bi naše društvo aktivno sodelovalo, vedno se držimo načela pomagati si med seboj, če pri nas zagori, vemo, če bo potrebno, da bodo vsi gasilci in vsa društva v občini priskočila nam oz. naši DO na pomoč — enako mi njim, kjer koli bo potrebno. To je trdna vez, ki nas gasilce veže.

Gesla »Nič nas ne sme presenetiti« smo se zelo resno prijeli in podpiramo vse akcije v tej smeri, zavedajoč se vloge, ki jo imamo kot dobro organizirana enota.

Na kraju se želim zahvaliti vsem, ki so dali dragocen delež za razvoj našega društva in za današnjo oz. letošnjo proslavo. S temi nekaj besedami sem hotel prikazati, da naše društvo ne živetari, temveč živi s polnim življenjem za dobro naši samoupravni socialistični skupnosti, za naše boljše življenje.

Na pomoč!

(Nadaljevanje na 8. strani)

50 let gasilskega društva Steklarne Hrastnik

(Nadaljevanje s 7. strani)

KRONIKA DELOVANJA GASILSKEGA DRUŠTVA

Slavnostna seja, ki je bila posvečena praznovanju 50-letnice Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Steklarne Hrastnik, sovпада s praznovanjem pomembnih jubilejev kot so 60-letnica ustanovitve KPJ, 40-letnico revolucionarnih sindikatov in SKOJ.

Društvo praznuje 50-letnico delovanja na področju humanega dela ob vlaganju največjih naporov za čim uspešnejšo proti požarno

upravnega odbora društva, ki naj vodi priprave do ustanovnega občnega zbora, ko naj bi se konstituiral dokončno upravni odbor. Že 4. avgusta 1929 je bil občni zbor v nekdanji Cizeljevi hiši (to je v bivši naši menzi), kjer se je dokončno potrdila lista že prej izvoljenih članov upravnega odbora. Za načelnika društva je bil izvoljen ing. Žmauc, takratni vodja vseh delavnic Abelove steklarne. To pa zaradi tega, ker so se člani zavedali, da bodo uspeli dobiti največjo materialno podporo za delovanje društva le preko take osebnosti od

reditev in materialne podpore lastnikov tovarne je bila za proslavo prve obletnice delovanja društva nabavljena motorka znamke Rosenbauer, kot prva v Hrastniku. Članom so bile nabavljene tudi delovne obleke, medtem ko so si paradne uniforme kupili člani za svoj denar.

Dne 19. in 20. julija 1930 je bila proslava prve obletnice ustanovitve društva z veliko baklado in prevzemom nove motorke. Za iskano materialno pomoč ob nabavi motorke je društvo imenovalo za častna člana ing. Viljema in Riharda Abela.

V tem letu je bil pri društvu ustanovljen tudi godbeni odsek, ki je na vinski trgtavi oktobra 1930 prvič javno nastopil. Društvo je tako pokazalo svojo aktivnost že v začetku svojega delovanja tudi na kulturnem področju. Mnogim starejšim občanom so ostale v lepem spominu pestre prireditve, ki so jih organizirali naši člani. Lahko rečemo, da so bili v takratnem času nosilci kulturno zabavnega življenja v steklarni.

Dne 14. aprila 1931 je umrl prvi poveljnik društva tov. Veršnak. Z njim je zgubilo društvo dobrega in požrtvovalnega poveljnika, ki je v tem prvem razvoju društva prispeval velik delež, da je društvo zaživelo. Na njegovo mesto je bil izvoljen tov. Matija Koritnik, ki je funkcijo poveljnika opravljal do leta 1939, ko je bil izvoljen za

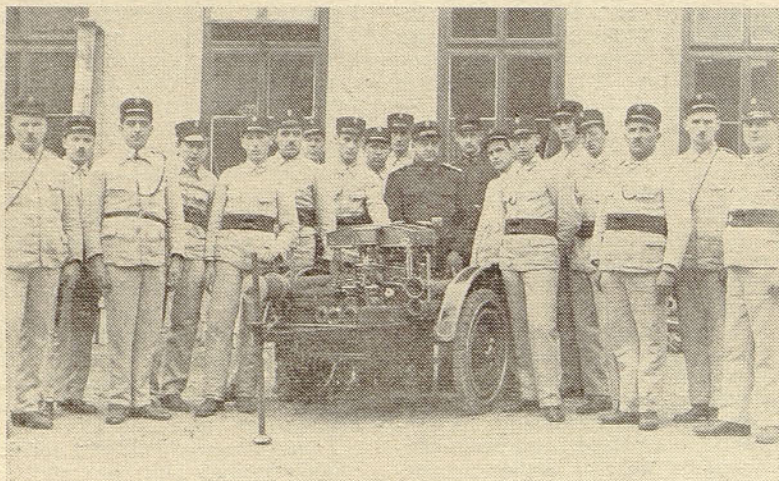
društvu, najbolj siromašni pa so prejeli podporo iz blagajne samopomoči in to 10 din dnevno.

Tako je društvo skrbelo tudi za njihov življenjski obstoj. V letu 1932 so prizadevni člani pričeli misliti na gradnjo novega gasilskega doma. Zaradi omenjene gospodarske krize ni bilo moč zbrati potrebnih finančnih sredstev, za kar je odbor sklenil, da se z gradnjo doma počaka, dokler se razmere ne izboljšajo.

Kljub temu so nadaljevali z različnimi prireditvami ter si leta 1933 nabavili prvi avto, za katerega nabavo je založil za društvo denar takratni tajnik društva tov. Franc Stušek. Bil je to res že rabljen rešilni avtomobil znamke DAIMLER, katerega pa so agilni člani z manjšimi preureditvami usposobili za gasilske namene in po potrebi za prevoz bolnikov. V ilustracijo: V tem času je bila v Hrastniku le ena zdravstvena ambulanta na rudniku, od koder so prepeljavali težje bolne z ročnim vozičkom na dveh kolesih na kolodvor in naprej z vlakom v bolnice.

Društvo je imelo v tem letu vrednost inventarja za 127.000 din, kar je bil rezultat velike aktivnosti vseh članov. Seveda so bili to prvi sadovi prizadevanj naših članov pri nenehnem dobrem in dinamičnem gospodarjenju.

Leta 1939 so člani pričeli razmišljati o nabavi novega rešilnega avtomobila, glede na to, da je sta-

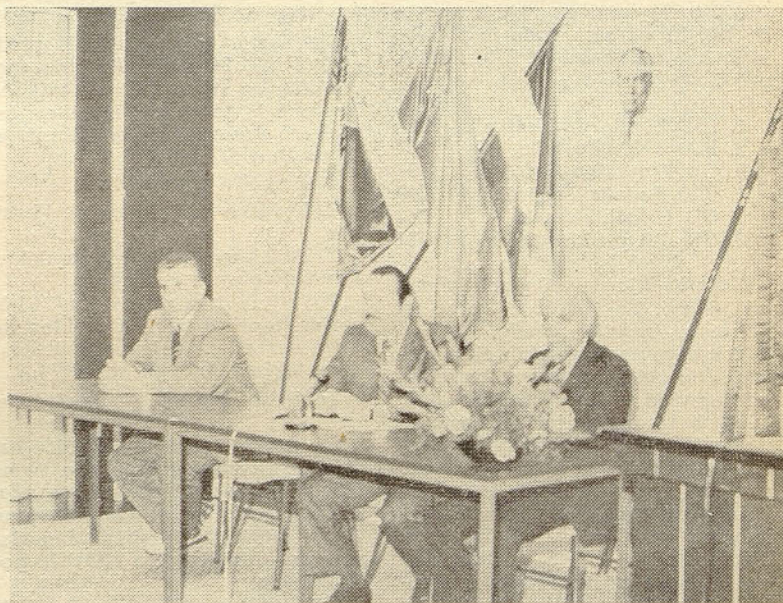

zaščito, pri opravljanju človekoljubnega in nesebičnega dela pri reševanju ljudi, družbenega in zasebnega premoženja.

Pred 50 leti, točneje 21. julija 1929 je bil na pobudo tedanjega poveljnika PGD Hrastnik tov. Augusta Dolinška sklican prvi sestanek delavcev in uslužbencev tedanje Abelove steklarne. Zbralo se je 38 ustanovnih članov, ki so položili temelje današnjemu društvu. Temu sestanku je prisostvoval tudi predstavnik lastnikov tovarne ing. Žmauc, ki je dal takrat izjavo, da je tudi vodstvo tovarne pripravljeno moralno in materialno podpirati društveno dejavnost. Sklenili so, da se novo ustanovljeno društvo imenuje PGD Steklarne Hrastnik. Izražena je bila želja, da se društvo priključi tedanji Jugoslovanski gasilski zvezi, da se izdela pravilnik društva in se registrira. Na podlagi poslane prijave je bilo društvo dne 29. julija 1929 vpisano v register društev pri banovinski upravi. Na tem sestanku so bile izvršenečasne volitve

lastnikov tovarne, katerim je bil prav tako interes, da imajo zagotovljeno požarno zaščito. Ostali člani upravnega odbora so bili: poveljnik — Franc VERŠNAK, namestnik — Franc STUŠEK, vodja brizgalne — Matija KORITNIK, namestnik — Ivan PLAZAR, vodja plezalcev — Viljem STRAŠNIK, namestnik — Bruno KMETIČ, vodja cevarjev — Adolf AMER, tajnik in blagajnik pa je bil Ivan RAJTER. Upravni odbor je pričel delati z vso vnemo, da si z različnimi zbiralnimi akcijami pridobi sredstva za nabavo najosnovnejše opreme. Društvo je imelo na začetku le ročno brizgalno in redno so se odvijale vaje. Tov. Dolinšek, kot pobudnik za ustanovitev društva, je tudi v začetnem obdobju nudil svojo pomoč. Kot oficir in borec za severno mejo ter več poveljevanja je prihajal učiti poveljevanja komandni kader društva.

Že oktobra istega leta so priredili vinsko trgatev, za konec leta Silvestrski večer, ob pustu pa pustno maškarado. Iz dohodka od pri-

Delovno predsedstvo na slavnostni seji

predsednika, za poveljnika pa tov. Anton Velej. Tajniške posle pa je prevzel tov. Franc Stušek.

Vsa leta od ustanovitve so člani posvečali veliko skrb strokovnemu izobraževanju in dejavnostim na različnih področjih. Pridobivali so nove člane. Opravili so ogromno ur prostovoljnega dela pri urejanju orodišča, na požariščih in ob drugih naravnih nesrečah. V poletnem času so prevzeli škropljenje makadamske ceste po Hrastniku ter tako pridobivali finančna sredstva društvu. V tej dejavnosti sta bila zelo agilna člana društva tov. Ludvik Seničar in Jože Tavčar. Zaradi gospodarske krize, ki je nastala v letu 1930 so bili nekateri aktivni člani društva brez zaposlitve, nekateri zaposleni pa so prejeli majhne osebne dohodke. Organizirali so samopomoč. Aktivni člani z majhnimi dohodki so bili oproščeni plačevanja prispevkov

ri rešilec pretežak in neprimeren za ta naš hriboviti teren.

Za proslavo 10-letnice obstoja društva je bil nabavljen nov moderni rešilni avto znamke OPEL, za katerega nakup so prispevali člani kolektiva steklarne 18.000 din, hrastniški obrtniki 6.000 din in društvo 45.000 din. S to pridobitvijo je društvo organiziralo prvo dežurno reševalno službo soferjev in spremljevalcev. V tistih letih ni imela rešilnega avtomobila niti trboveljska bolnišnica. Dežurstvo so opravljali člani prostovoljno, vendar jim je društvo dajalo za izgubljeni čas simbolično nagrado. Poleg tega pa je društvo s prevozi ponesrečencev in bolnikov, ki niso bili zaposleni v steklarni, imelo stalen vir dohodkov za nabavo gasilske opreme.

V tej službi so bili v največji meri angažirani danes tu prisotni člani — veterani kot tov. Lado

veterani gasilskega društva Steklarne Hrastnik

Cestnik, Martin Pfeifer in Franc Koritnik II., ki že več let živi v Krškem in kasneje tudi Janko Kavzar.

Člani pa niso bili delavni samo v gasilski organizaciji, temveč so bili vključeni tudi v delavski kulturni organizaciji kot »Svoboda« — poznejša »Vzajemnost«.

V času okupacije v letih 1941—1945 je društvo sicer obstajalo. Imeli so le nekaj vaj, vendar zaradi nemškega poveljevanja in raznih pritiskov na člane na vaje ni šlo.

V tem času, času najtežje preizkušnje slovenskega in nasploh jugoslovanskega naroda so naši člani spoznali, kje je njihovo mesto. Mnogi so se vključili v NOB. Številna gasilska osebna oprema — tu mislim na obleko, pa je predstavljala prvo materialno osnovo partizanskih enot. Trije aktivni in zavedni člani društva so padli za našo svobodo v NOB. Tem članom je bila ob proslavi 25-letnice ustanovitve društva odkrita spominska plošča na gasilskem domu.

V prvih povojnih dneh je bil 28. junija sklican sestanek vseh članov društva na pobudo tov. Antona Veleja, ki se je vrnil iz NOV. Dogovorili so se glede nadaljnega delovanja društva po osvoboditvi. Sklenili so, da društvo deluje naprej pod imenom industrijsko gasilsko društvo steklarne Hrastnik. Prvi občni zbor po osvoboditvi je bil 29. julija 1945, na katerem je bil izvoljen za predsednika tov. Matija Koritnik, kateremu pa zaradi smrti meseca marca letos ni bilo dano, da dočaka z nami današnje slavje. Za poveljnika je bil izvoljen ponovno tov. Anton Velej.

Število članov je po vojni naglo naraščalo. Vključili so se mladi dela voljni v gasilski organizaciji. Z angažiranostjo vseh članov so sledili iz leta v leto nadaljnji uspehi pri razvijanju društva in utrjevanju požarnega varstva. Skrb nad delovanjem društva oziroma zagotavljanju materialnih pogojev je prevzela tovarna. Društvo je bila po vojni dodeljena od mednarodne organizacije za pomoč in obnovo UNRA — nova motorka z zmogljivostjo 1.300 l vode na minuto. Največji uspeh je društvo doživelo leta 1957. Dobilo je nov gasilski dom s štirimi družinskimi stanovanji in štirimi garsonjerami za člane, razvilo nov društveni prapor in izročilo namenu nov tipiziran gasilski avto. Vse to je bil rezultat skupnih naporov članov in razumevanja organov samoupravljanja. Člani so opravili pri izkopu za gradnjo gasilskega doma preko 800 ur prostovoljnega dela.

V vseh letih do danes je društvo sledilo napredku ter si nabavljalo naj sodobnejšo gasilsko opremo. Leta 1963 je dobilo društvo novo motorko, 1972. leta še drugo in leta 1969 nov gasilski avto znamke FORD, primernejši za hitre intervencije. Še bi lahko naštevali uspehe skupnih prizadevanj naših članov v zadnjih letih, katere pa vsi poznamo.

Na današnji slovesnosti smatram za dolžnost, da se spomnimo imen tistih preminulih članov veteranov, ki so vložili mnogo truda za razvoj društva. To so tov. August Dolinšek, ing. Ivan Zmauc, Matija Koritnik, Franc Veršnak, Franc Stushek, Jože Klanjšek, Anton Velej, njih spomin pa počastimo z enominutnim molkom. Slava jim!

Še bi lahko našteval stvari, ki so jih naši člani opravili v tej pol stoletni dejavnosti. To je bil le kratek pregled opravljenega, požrtvovalnega dela in naporov članov našega društva pri razvijanju družbenih vrednot: nuditi bližnjemu nesebično pomoč in se nenehno usposabljanje za to vzvišeno nalogo.

Udeležence slavnostne seje je pozdravil predsednik občinske gasilske zveze Hrastnik tovariš Ivan Urbajs

Na koncu mi dovolite, da se zahvalim v imenu upravnega odbora društva, vsem članom — posebno pa upokojenim članom-veteranom, ki so v vsem tem obdobju prispevali pomemben delež k razvijanju in utrjevanju požarnega varstva v Hrastniku.

Ob današnjem jubileju naj bodo prejete čestitke združene z dobro željo za nadaljnje uspešno delovanje gasilske organizacije v naši socialistični samoupravni ureditvi in vzpodbuda za bodoče, še bolj srečno in uspešno delo.

Naj živi in se razvija gasilska organizacija. Naj nam še dolgo živi in nas vodi naš dragi maršal — TITO!

Zoran Klemen

Proslava 50-letnice ustanovitve društva je bila v nedeljo 8. julija 1979 na parkirnem prostoru steklarne Hrastnik.

Ob 10. uri so se formirale gasilske enote domačih in sosednjih gasilskih društev za slavnostno paradno pri gostišču Logar za Savo. Od tu je povorka s steklarsko godbo krenila na slavnostni prostor, kjer je predsednik društva ing. Aleksander Šivec otvoril slavnostno zborovanje ter naglasil:

Tovariši gasilci, dragi gostje! Imam prijetno dolžnost, da vas toplo pozdravim v imenu industrijskega gasilskega društva Steklarne Hrastnik. Posebno bi pozdravil predsednika občinske gasilske zveze Hrastnik tov. Ivana Urbajsa in vsa udeležena društva. Pozdravljam predstavnike družbenopolitičnih organizacij, predstavnike drugih DO in predstavnike samoupravnih organov naše DO in vse udeležene občane. Najtoplejši pozdrav pa je namenjen našim veteranom, kajti njihovo delo je bilo osnova, da v tem letu jubilejev ZKJ, zveze sindikatov in ZSM Jugoslavije tudi mi praznujemo svoj jubilej.

Te dni mineva 50 let od odločitve naprednih delavcev Steklarne Hrastnik, da ustanovijo gasilsko društvo.

Ustanovili so ga in se spoprijeli s težavami, premagovali so jih z upornim delom in z osebnim odrenjem. Vsako leto je bilo društvo trdnješe, vsako leto je rodilo nove zmage in uspehe, kajti med njimi so bili komunisti in napredno misleči delavci. To so dokazali tudi med NOB. Po osvoboditvi so nadaljevali s svojim humanim delom. Sledili so tehničnemu in tehnološkemu razvoju in s svojim zavestnim in marljivim delom doprinali svoj delež naši družbi, a ta delež je čuvanje tistega, kar smo si sami zgradili.

Tu med nami so nekateri, ki kljub visoki starosti še vedno dajejo nam gasilcem moralno podporo in vzgled, kakšen naj bi bil vzlog vseh gasilcev.

Da je naše delo zadovoljivo, ne ugotavljamo samo po tem, da ne beležimo večjih požarov, temveč tudi po tem, da smo v letošnjem letu prejeli priznanje skupščine občine Hrastnik za zaslužnega občana na področju društvene dejavnosti.

V tem letu beležimo tudi zmago naše tekmovalne desetine na občinskem gasilskem tekmovanju.

Ob zaključku mi dovolite, da se zahvalim v imenu industrijskega gasilskega društva Steklarne Hrastnik naši DO za pokroviteljstvo in pa vsem samoupravnim organom ter posameznikom, ki so na kakršenkoli način prispevali svoj delež za izvedbo proslave v počastitev tega jubileja.

Posebna zahvala pa naj pripada veteranom, obenem pa jim obljubljam, da bomo njihovo delo nadaljevali in dajali zgled poznejšim rodovom, kot ste ga dajali vi nam.

Hvala

V imenu pokrovitelja — DO Steklarne Hrastnik je pozdravil navzoče direktor DO dipl. pravnik Brane Milinovič.

Tovarišice in tovariši gasilci, dragi gostje!

Dovolite mi, da v imenu pokrovitelja, Steklarne Hrastnik, pozdravim vse prisotne ob proslavljanju

V imenu pokrovitelja delovne organizacije Steklarne Hrastnik je na proslavi spregovoril direktor DO tov. Brane Milinovič, dipl. pravnik

50. obletnice industrijskega gasilskega društva v našem delovnem kolektivu.

Posebej prisrčno pozdravljam prisotne veterane, ki so nedvomno najpomembnejši člen v delovanju in razvijanju gasilske organizacije.

Ker poteka praznovanje že več dni in ker je bilo o razvoju in delu društva povedano vse, zlasti na včerajšnji slavnostni seji, želim izkoristiti to priložnost zlasti za to, da opozorim še enkrat na pomembnost in humanost te društvene organizacije. Vsi se nedvomno strinjamo s tem, da pripada gasilstvu v naši socialistični samoupravni družbi posebno mesto in to tudi zasluzi, zato pa ima tudi ustrezno podporo. Da je temu tako, kaže tudi dejstvo, da imamo ustanovljene skupnosti za požarno varstvo, ki zagotavljajo nemoteno funkcioniranje tej dejavnosti. Prepričan pa sem, da je omembe vredna tudi pomoč, ki jo daje našemu društvu kolektiv steklarne. Zavedamo se namreč, da je to tista organizacija, ki še posebej skrbi in varuje družbeno premoženje, s katerim gospodarijo delavci v steklarni, obenem pa tudi, da varuje in rešuje naše osebno premoženje. Vsi vemo, da lahko ob vsakem času računamo z marljivimi gasilci, ki so se odločili, da pomagajo nam vsem in vsakemu posamezniku, čeprav včasih tudi za ceno svojega življenja. Vsem nam je tudi znano, koliko prostega časa prispevajo člani tega društva za to, da so nam v pomoč, ko jih najbolj potrebujemo.

Da je dejavnost v društvu dobra, kaže že dejstvo, da se je društvo obdržalo celih 50 let, pa tudi priznanja in pohvale, ki so shranjene v društvenih vitrinah.

Posebej smo ponosni, da je društvo dobilo letos najvišje občinsko priznanje za delo na področju društvene dejavnosti.

Omeniti pa je potrebno tudi dosežene uspehe na občinskem in desetnem tekmovanju, kjer je naša desetina dosegla prvo mesto.

V imenu pokrovitelja čestitam članom gasilskega društva k njihovem visokemu jubileju z željo, da ren gasilec, žal pa med njimi ni precej članov, katerim je smrt prekinila njihovo plodno in humano delo, zato prosim, da počastimo spomin na preminule tovariše z enominutnim molkom — slava jim!

Rad bi poudaril, da 50-letno delo ni bilo zaman, da delež, ki so ga prispevali gasilci s svojim delom v reševalnih akcijah ali s preventivnim delovanjem kaže rezultate. Vsi vemo, da delo gasilcev temelji na zavesti in ljubezni do poslanstva, ki ga vršimo, a to je organizirana pomoč vsakomur ob vsakem trenutku. Nujno pa je še nadaljnje povezovanje našega dela v občinskem in širšem merilu. V sami DO pa si želimo še naprej razumevanje samoupravnih organov za naše težave, saj nam le takšno sodelovanje zagotavlja uspehe na tem področju.

Gasilci se danes vključujemo v širše akcije naše družbene samozastite in geslo, ki je zapisano na panoju »NIČ NAS NE SME PRESENETITI«, naj bo osnovno pravilo bilo delo tudi v bodoče tako uspešno kot doslej, posebej pa želim, da bi svoje vrste pomladili in zagotovili društvu obstoj tudi v naprej.

Vsem nagrajencem in odlikovancem pa iskreno čestitam!

(Nadaljevanje na 10. strani)

UPOKOJEN

JOŽE GERHARD

Nekdo je nekoč dejal: »Življenje je kot reka«. Da res je tako — pa vendar je res tako? Najbrž ne, kajti vse reke ne teko po enakem »svetu«: ene nižinske, druge gorske, zato ima vsaka svoj tok. Takšno je tudi življenje — razgibano, razburljivo, umirjeno. Slednje prav gotovo ne velja za našega dolgoletnega urednika — Jožeta GERHARDA, ki je prav te dni odšel v zaslužni pokoj. Toda kako naj bi tudi imel umirjeno življenje, ko pa je delo, ki ga je opravljal tako dinamično, razburljivo, nevsakdanje. Res, da Jože ni bil profesionalni novinar, imel pa je profesionalni odnos do dela, ki ga je opravljal z vso ljubeznijo in voljo kljub temu, da je bil delovni invalid.

Priznati moram, da mi ni lahko napisati nekaj besed ob njegovem odhodu v pokoj. Pa ne zato, da je to pač težko. Ne! Dolga leta sem bil z njim, ga dober spoznal in zato tembolj cenim njegovo delo, njegov trud, njegovo prizadevanje. Ne vem, morda ne veste, prav gotovo pa ne vsi, da poteka letos dvajset let, odkar smo dobili v roke prvega »Steklarja«, ki pa je izhajal kot priloga Zasavskega Vestnika. Od leta 1965 pa izhaja redno kot Steklar. In od teh 20 let je tovariš Jože že 15. leto njegov odgovorni urednik.

V vseh teh letih je naše glasilo opravljal pomembno nalogo ne le informatonja, ampak v neki meri tudi nosilca družbene preobrazbe v določenem času, kraju, za določene ljudi. Kvaliteta glasila se je dvigovala iz leta v leto. Danes je to eno boljših tovarniških glasil, ne samo v Zasavju, temveč tudi v naši ožji republiki. Predvsem pa je pomembno, da izhaja redno v določeni obliki in nakladi. Da so bile Jožetove zasluge pri tem največje, menda ni potrebno posebej poudarjati. In predvsem zaradi vseh teh dejstev, poznavajoč Jožetovo iskreno skromnost, mi je bilo teže napisati teh nekaj vrstic.

Sicer pa 40 let dela ni malo. Človek se utruji, si zaželi počitka in miru. Dan upokojitve najbrž

vsakdo nestrpno pričakuje. Pa vendar je to res tako pomemben mejnik v človekovem življenju? Najbrž res. Toda mnogi doslej — o tem sem imel priliko osebno razpravljati, so od upokojitve pričakovali več. Ne gre namreč prezreti, da se z upokojitvijo način človekovega življenja pa tudi dela v marsičem spremeni, človek, ki pa je bil navajen dinamičnega aktivnega življenja, pa tako rekoč prek noči postane nekako odveč samemu sebi.

Oh Jože, saj ne gre za zastraževanje. Tole sem napisal le tako mimogrede, ker si enostavno ne morem predstavljati, da se boste umirili v takem smislu, da boste ostali doma v zapetku in čakali na kavico.

Sicer pa, spoštovani sodelavci, kdo pravzaprav je Jože Gerhard? Tisti starejši ga najbrž poznate prav tako dobro kot pisec teh vrstic. Zato naj bo teh nekaj vrstic namenjenih predvsem mlajšim.

Naš urednik se je rodil 5. avgusta 1925 v Zagorju ob Savi. V času doslej največje svetovne gospodarske krize je družina Gerhardovih, tako kot mnoge druge odšla s trebuhom za kruhom. Jožetov oče je bil namreč brusilec, »glazuto« v Zagorju pa so v tem času zaprli.

Pot jih je zanesla v Paračin, kjer je takrat devetletni Jože moral nadaljevati šolanje v srbski šoli. Z jezikom je bilo sicer nekaj preglavic, pa je vendar šlo. Po končani osnovni šoli se je kot 13-letni deček zaposlil v steklarni v Paračinu kot odnašalec stekla. Takoj po vdoru sovražnika so se vrnili v Slovenijo. Oče je zamažal zaposlitev v hrastniški steklarni, namesto zaposlitve je dobil — izselitev. Prek noči so se Gerhardovi znašli v Avstriji, kjer se je tudi Jože zaposlil v steklarni firme »Stölzle« v Köflachu. Vojna vihra tudi njemu ni prizanesla, tako, da je bil že prvi dan ranjen v ramo in obe roki.

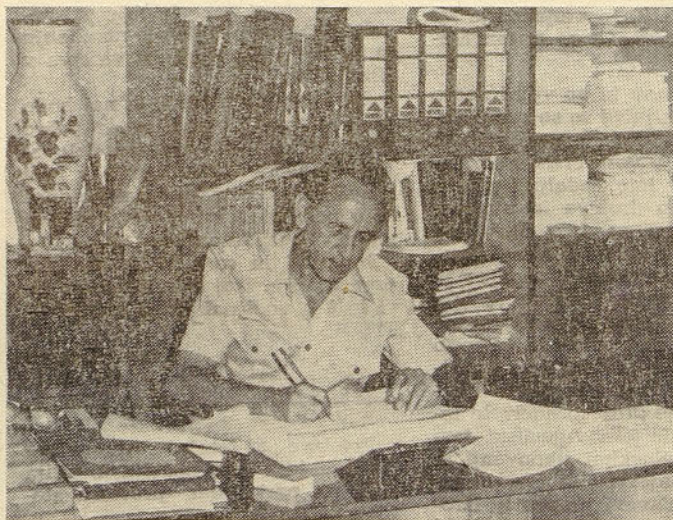
Takoj po končani vojni so se Gerhardovi, kljub močni protijugoslovanski propagandi, vrnili v domovino. Osvobodjena in porušena domovina je potrebovala vsak

par pridnih rok. Tam, kjer ni uspel njegov oče, je uspel Jože. Zaposlil se je v hrastniški steklarni.

Bogate življenjske izkušnje, predvsem pa okupatorjevo nasilje, katerega je Jože sam občutil na svoji koži, so mu bili vodilo, da se je že razmeroma kmalu aktivno vključil v vrsto naprednih mladincev. Najprej je leta 1947 postal član SKOJ in leta 1948 še član partije. To leto se je tudi poročil in si osnoval topel, predvsem pa razumevanja poln domček. Kajti prav to razumevanje je bilo prav pri Gerhardovih še kako potrebno. Jože je bil dneve in dneve zdoma. Časi so bili pač takšni, da so zahtevali dinamično življenje in temu se Jože ni nikdar odrekal. Ni se branil nalog, pred katere je bil postavljen. Še več. Vedno si je našel tudi toliko časa, da je zahajal med prijatelje in v prijateljski družbi tudi rad zapel. Petje ga je privlačilo v takšni meri, da je še danes član pevskega zbora Svoboda II in 26 let nepretrgano njegov predsednik.

Naštevati vse, kar je v tem času bil in kar je počel je odveč. Bolj pomembno je vsekakor spoznanje, da nikoli ni obupal in odnehal. Tudi takrat ne, ko je leta 1965 bil kot invalid III. stopnje s svojega delovnega mesta brigadirja MDBO — »podmornice« prestavljen na delovno mesto referenta za informiranje v kadrovski službi, kasneje pa še za referenta za delovna razmerja. Od leta 1965 dalje je bil urednik »Steklarja« tudi po profesionalni zadolžitvi.

Kaj reči ob slovesu, ki to pravzaprav niti ni. Namesto uredniške mize s polno kopico papirja (člankov je na žalost dostikrat tudi primanjkovalo), bo odslej priročna domača miza na katero bo redno zašel tudi »Steklar«. Telefon bo v neki meri zamenjal zvonec na vhodnih vratih stanovanja (upamo, da obiskov le ne bo preveč). Da pa življenje le ne bo preveč monotono, bodo kdaj pa kdaj poskrbeli, če ne drug — pa vsaj vnuki. Sicer pa dela za delavljivega človeka nikdar ne zmanjka. Mar ne Jože?! Navsezadnje pa tu ostane še petje — njegov konjiček, pa čeprav se je tudi nanj kdaj pa kdaj hudoval. Skratka bojazen, o kateri sem uvodoma spregovoril, pri Jožetu verjetno ne bo našla domovinske pravice. Prepričan sem, da ne bo časa za premišljevanje. In kaj naj bi sledilo kot skromen zaključek teh nekaj besedi, pozornosti in zahvale. Mnogo želja — želja osebne sreče, zadovoljstva in predvsem zdravia. Odveč je ponavljati zahvale za vse kar ste storili. Vendar se nečemur ob tem ne morem odreči. Osebnega zadovoljstva ob spoznanju, da sem toliko let sodeloval s človekom kateremu sem dolžan: dostojanstva, tiste globoke človekove humanosti, ki jo žal prepogosto pogrešamo. S tem pa najbrž delim mišljenje vseh tistih, ki so Jožeta imeli čas in čast spoznati. Teh pa, v to sem globoko prepričan, ni malo. Zato tovariš Jože, ob odhodu v zaslužni pokoj, skromno vendar v vsej svoji izraznosti globoko spoštovano — HVALA!

50 let gasilskega društva Steklarne Hrastnik

(Nadaljevanje z 9. strani)

Ob zaključku proslave je v imenu upravnega odbora društva pozdravil in podelil spominske plakete članom društva — veteranom tov. Zoran Klemen.

Tovarišice in tovariši!

Tovariši gasilci — veterani!

Na današnjem zboru, ki je posvečen 50-letnemu delovanju industrijskega gasilskega društva Steklarne Hrastnik mi je zaupana prijateljska dolžnost, da v imenu upravnega odbora gasilskega društva Steklarne Hrastnik podelim članom-veteranom spominske plakete. Istočasno želim izraziti zahvalo za pošteno in nesebično pomoč, ki ste jo v vseh teh letih nudili našemu človeku in skupnosti v trenutkih, ko je ognjena stihija ogrožala življenja ljudi ter uničevala njihove s trudom ustvarjene materialne vrednote. S ponosom

gledamo na z vašo pomočjo dosežene uspehe v preteklosti in na napore, ki ste jih vložili za povečano požarno varnost. Zato naj vsem veteranom velja naše priznanje in zahvala za to humano delo, ki ste ga opravljali.

Iskreno vam želim v imenu vseh gasilcev še mnogo zdravja in osebne sreče — hvala.

Z najvišjim gasilskim odlikovanjem sta bila ob tej priložnosti odlikovana predsednik občinske gasilske zveze tov. Ivan Urbajs, ki je prejel gasilsko odlikovanje I. stopnje — Gasilske zveze Slovenije, poveljnik OGZ tov. Darko Majcen pa je prejel odlikovanje Vatrogasnega saveza Jugoslavije — gasilsko zvezdo 1. stopnje, Gasilska zveza Slovenije pa mu je podelila naziv višjega gasilskega častnika 1. stopnje.

Z. K.

ZAHVALA

Ko se poslavljam od svojega delovnega mesta in odhajam v pokoj, izkoriščam to priložnost, da se vsem mojim dolgoletnim sodelavkam in sodelavcem v skupnih službah posebno še oddelku v katerem sem delal, skvalnim za vso pozornost, predvsem pa za prelepa in dragocena darila in rože s katerimi ste me obdarovali.

Lahko rečem, da je bilo delo z vami vsa ta leta pravi užitek, polno obojestranskega razumevanja in spoštovanja. Kot dolgoletni urednik našega glasila se zahvaljujem tudi vsem zvestim dopisnikom, ki so mi vsa leta pomagali, da je naše glasilo lahko redno izhajalo celih 15 let. Želim si, da bi moje začeto delo nadaljevali prav tako vestno z vso ljubeznijo kot sem — tako vsaj upam — delal tudi jaz.

Novemu uredniškemu odboru, predvsem pa uredniku, pa želim pri delu veliko uspehov. Vsem zaposlenim v TOZD oziroma vsej delovni organizaciji steklarne pa želim pri nadaljnjem delu veliko delovnih uspehov.

Jože Gerhard

Zanimalo vas bo

PRIŠLI IN ODŠLI V MESECU JULIJU

Prišli v podjetje:

Jože Leskovšek, ročni pihalec, TOZD I; Dragan Andrič, odnašalec stekla, TOZD I; Milka Ristič, kontrolor stekla, TOZD II; Draga Gabrijel, pomožna delavka, TOZD III; Stojan Zalaznik, delavec težak, TOZD V; Helena Resman, pripravnik v računovodstvu, DSSS; Marija Balaša, evdentičar v EE, DSSS.

Odšli iz podjetja:

Ferdinand Rižnar, brigadir MP — težka, TOZD, upokojen; Janez Blatnik, vlagalec zmesi, TOZD I, upokojen; Vojislav Grujić, odnašalec stekla, TOZD I, sporazumno; Sead Bečić, odnašalec stekla, TOZD I, sporazumno; Alojz Škoberne, odnašalec stekla, TOZD I, sporazumno; Silvo Tušek, odnašalec stekla, TOZD I, samovolj-

no; Marjan Stjepanović, delavec na kanalu, TOZD I, samovoljno; Petar Jovanović, odnašalec stekla, TOZD I, samovoljno; Vida Bičanič, kontrolor stekla, sporazumno; Marija Plohl, kontrolor stekla, TOZD II, umrla; Bojan Strgaršek, cizeler, TOZD IV, sporazumno.

Poročili so se:

Mira Bukovšek, odnašalka stekla, TOZD I in Miran Meterc; Karl Koritnik II, kovinostrugar, TOZD IV in Milena Potušek.

Prirastek v družini:

Martin Pust — sina Dejana, Samo Klemen — hčerko Teo, Stanislav Senegačnik — hčerko Ireno, Marjeta Bežjak — hčerko Tadejo, Cecilija Bajda — sina Ambroža, Marjana Šergan — hčerko Niko, Vinka Bekič — sina Rajka, Nada Habrun — sina Aleksandra.

FLUKTUACIJA DELAVCEV V PRVEM POLLETJU 1978

Mesec 1978		TOZD 1	TOZD 2	TOZD 3	TOZD 4	TOZD 5	DSSS	Skupaj
Januar	prišlo	18	6	1	1	1	9	36
	odšlo	9	6	—	3	3	6	27
Februar	prišlo	9	13	—	1	2	2	27
	odšlo	5	5	—	2	—	1	13
Marec	prišlo	9	9	—	1	2	1	22
	odšlo	9	9	1	—	3	4	26
April	prišlo	7	11	—	—	1	2	21
	odšlo	7	4	1	—	4	3	19
Maj	prišlo	3	13	—	2	6	—	24
	odšlo	6	4	—	—	1	1	12
Junij	prišlo	5	14	—	1	1	1	22
	odšlo	12	3	—	—	2	1	18

FLUKTUACIJA DELAVCEV V PRVEM POLLETJU 1979

Mesec 1979		TOZD 1	TOZD 2	TOZD 3	TOZD 4	TOZD 5	DSSS	Skupaj
Januar	prišlo	2	8	—	1	—	4	15
	odšlo	17	8	1	1	4	1	32
Februar	prišlo	8	6	—	—	1	2	17
	odšlo	7	1	1	1	2	7	19
Marec	prišlo	9	22	1	1	3	3	39
	odšlo	13	8	—	—	2	3	26
April	prišlo	3	5	—	2	2	1	13
	odšlo	18	11	2	1	2	2	36
Maj	prišlo	5	7	1	—	1	2	16
	odšlo	12	15	—	3	4	2	36
Junij	prišlo	1	4	1	—	—	8	14
	odšlo	5	8	—	1	2	3	19

LETO 1978 1979

Sprejeti v delovno razmerje v obdobju januar—junij 152 144
Prenehanje delovnega razmerja za to obdobje 115 168

Naša žena, revija, ki jo berete in ne prelistavate

»Naša žena« je najstarejša slovenska ženska in družinska revija. Je družbeno angažiran mesečnik, ki se ukvarja s problematiko odnosov v družbi in družini, še posebej pa z odnosom med spoloma. Pišemo tudi o vsem, kar je povezano z družino, opozarjamo na probleme vzgoje, varstva in zdravja. V tem želimo biti tudi aktivni, zato objavljamo intervjuje, okrogle mize, izjave, komentarje posameznikov, ki so odgovorni za urejanje te ali one problematike. Posredujemo tudi vprašanja bralcev.

»Naša žena« je revija, ki je dobrodošel in potreben priročnik tako doma v družinskem krogu kot v delovnih ter družbenopolitičnih organizacijah, krajevnih skupnostih, knjižnicah itd.

Seveda se zavedamo, da tudi mi nismo popolni, da še vedno ne pišemo dovolj o problemih, ki zadevajo naše delavke in delavce. Zato vas prosimo za pomoč.

Vi, ki urejate časnike organizacij združenega dela, prav gotovo najbolje poznate probleme zaposlenih. Zato se bomo razveselili, če nas na uspehe ali probleme opozorite, da bi naša revija pisala tudi o vas. Lahko nam pošljete tudi lastne prispevke. »Naša žena« je namreč vaša revija, odprta za vse, ki želijo pisati o naši stvarnosti.

Pa še nekaj bi vam radi povedali. Naš namen je, da povečamo število naših naročnikov. Ni dovolj samo ustvarjati revijo, bistveno je, da pride v roke čim večjemu številu bralk in bralcev. Zato pozivamo vse osnovne organizacije zveze sindikatov po organizacijah združenega dela, da imenujejo v svojih vrstah poverjenico ali poverjenika »Naše žene«. Kaj naj bi ta delal? V svoji sredini naj bi poskušal pridobiti čim več naročnikov »Naše žene«.

In kaj nudimo mi? Glasila organizacij združenega dela lahko vedno ponatisnejo članke iz »Naše žene«, lahko nas tudi naprosijo, da zanje kaj napišemo. Z veseljem vam bomo pomagali!

Poverjenikom »Naše žene« nudimo brezplačno prejemanje naše revije, ob koncu leta pa dobijo še novoletno nagrado, ki je seveda odvisna od števila zbranih naročnikov.

Uredništva časnikov v organizacijah združenega dela tudi naprošamo, da objavijo v svojih glasilih naročilnico »Naše žene«, da bodo olajšali delo poverjenikom.

In ne pozabite! Pišite nam o vašem delu, o življenju kolektiva, kjer urejate časopis, skratka o vsem, kar bi bilo morda za »Našo ženo« zanimivo.

Uredništvo »Naše žene«

NAROČAM REVIJO »NAŠA ŽENA«

Celoletna naročnina je 165 dinarjev

od 1. junija 1979 je 95 dinarjev

Podpisani .....

Kraj, ulica .....

Pošta .....

Datum ..... Podpis naročnika .....

Naročilnico pošljite na naslov »Naša žena«, 61000 Ljubljana, Hrvatski trg 3

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene, mame in stare mame

ANICE STEPIŠNIK

se iskreno zahvaljujemo vsem znancem, prijateljem in sosedom iz Dola in Hrastnika, sodelavkam in sodelavcem DSSS Steklarne Hrastnik ter Deloze Zagorje, za darovane vence in cvetje ter vsem, ki ste našo drago mamo tako številno pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govornikom: predstavniku Krajevne skupnosti Dol, predstavniku Organizacije zveze borcev Hrastnik ter predstavniku sindikata steklarne tov. Viktorju Rackiju za njihove poslovljne besede.

Iskrena hvala tudi pevcem in godbi na pihala Svobode II. Vsem, ki ste z nami sočustvovali, še enkrat iskrena hvala.

Žaljujoči: mož Nande in hčerka Olga z družino.

Dopisujte v naše glasilo!

NAGRADNA KRIŽANKA

SESTAVIL: KARLI DREMEL	SLOVENSKI PESNIK »PISANICE«	TIP CITRO- ENOVEGA AVTOMO- BILA	DOLGA IN OZKA DEŠČICA	POZNA- VALEC BISTVA KAKEGA NAUKA	NEKDANJI PRAVNIŠKI POKLIC	KLADA ZA SEKANJE	IVANA KOBILCA	POJAV GNITJA	AVSTRIJA	PUCCINIJE- VA OPERA, KI JO JE DOKONČAL ALFANO	REKA NA JUGU ŠKOTSKE	VELIKI GORSKI VRH	JOSIP IPAVEC	OSNOVNA MERA	VZGOJNA USTANOVA	KAKOVOST	KISIK	STROJ ZA UTRJE- VANJE CE- STIŠČA	IT-SKLAD, KI JE BOKO- ČAL OPERO TURANDOT		
PRVA IN EDINA ŽENSKA, KI JE BILA V VESOLJU																					
NAJDALJŠA REKA V JUŽNI AMERIKI									ANGLEŠKI IGRALEC (PETER)								ALUMINIJ				
FIGURA ZA- NIKANEGA NASPROTJA							RUSKI DRAMATIK (MAKSIM) GR. BOGINJA NESREČE						PISEC HANSSON VRHUNSKI ŠPORTNIK					LEOPOLD FIQL			
ŠPANIJA	MIT. HITRA TEKAČICA PRISTAŠ EVDOMO- NIJE											NATAŠA SLOVENSKI PISATELJ, JANZENIST (JURIJ)									
NEON		AMORETI HERCE- GOVEC						JEZERO V AFRIKI									DRAMATIK CANKAR				
STARO RUŠKO MESTO (KALININ)					JOŽE OLAJ	GLASBENA VAJA ENOTA ZA MERJENJE EL.TOKA						GRŠKA PO- KRAJINA (ELIS)	PODJETJE V HRŠT- NIKU	ŠPANSKA PLESALKA IN PEVKA TONE TOMŠIČ							
SLOVENSKO RUDARSKO MESTO							SLOVENSKI PEVEC ZA- BAVNE GLASBE												RAZNAŠA- LEC SPO- ROČIL	ORIENTAL- SKO BARVI- LO ZA LASE	
NAJNIŽJA GEOLOŠKA PLAST KREDE							TRABANT KONEC POLOTOKA											GRAFIČNA STORITEV			
VESELIN MASLEŠA		REDKO IME ZA ČOPIČ	FINSKO JEZERO	NAMIZNO PREGRIJALO TVOREC SIKHIZMA (GURU)				TURŠKI SUL- TAN, KI GA JE UBIL L. 1989 MILOŠ OBILIC	LIJAK LEPA VRTNA CVETICA					KRAJ POD ŠMARNO GORO (REČNE BRZICE)							
RAZVOJNI STADIJ POVZROČI- TELJA MA- LARIJE								NAROD. JUNA- KINJA ŠILC						RIMSKA 5				INE SOVJ. SAHISTKE KUŠNIRJEVE			
PRILOŽ- NOSTNI ZASLUŽKAR							ČEŠKI NA- RODNI JU- NAK (JAN)			MEŠANA SOLATA									VPREŽNO GOVEDO	ANGLEŠKO SVETLO PIVQ	ZADETEK V KOŠARKI
SEDMI MESEC V ŽIDOVSKEM KOLEDARJU						OPERA FRIE- DRICH VON FLOTOWA						IVAN FRANKO	IZ DEBLA IZTESAN COLN								
PREBIVAL- CI ISTRE						NATRIJ														SKLADBA ZA EMEGA IZVAJALCA	
KRALJ TONE		MITOLO- ŠKI PRVI LETALEC							SLOVENSKI PESNIK (VENO)											POLITIK BEBLER	

NAGRADNA KRIŽANKA

Med reševalce s pravilnimi rešitvami homo z žrebom razdelili sedem nagrad:

1. nagrada 80 din
2. nagrada 50 din
- 3.—7. nagrada 30 din

Izrezek z vpisano rešitvijo pošljite na naslov: Uredništvo »STEKLARJA«, STEKLARNA HRASTNIK. Pri žrebanju bomo upoštevali samo pravilne rešitve, ki bodo v uredništvu do petka 21. septembra.

NAGRAJENI REŠEVALCI

Za nagradno križanko, objavljeno v »STEKLARJU« št. 7/1979 smo prejeli 27 rešitev. Žreb je razdelil nagrade takole:

1. nagrada 80 din: Karli Grčar, upok.
2. nagrada 50 din: Jože Rojko
- 3.—7. nagrada po 30 din: Marica Dvornik, Vinko Zore, upok., Ivan Rancinger, upok., Marija Kolman, Ervin Oplotnik

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

Vodoravno: PRAZNIK OBČINE HRASTNIK, DAN BORCA, Rtanj, duri, DA, V. E., kvota, Ne, P. K., Dalmacija, organdi, Amiel, Raner, erg, ant, Na, D. J., enota, Erin, E, vnema, Nenad, planšar, stoenka, P. O., led, ole, Ti, tir, Fran, ica, fen, Ast, Iseo, K. Š., K. E., J, Ivi,

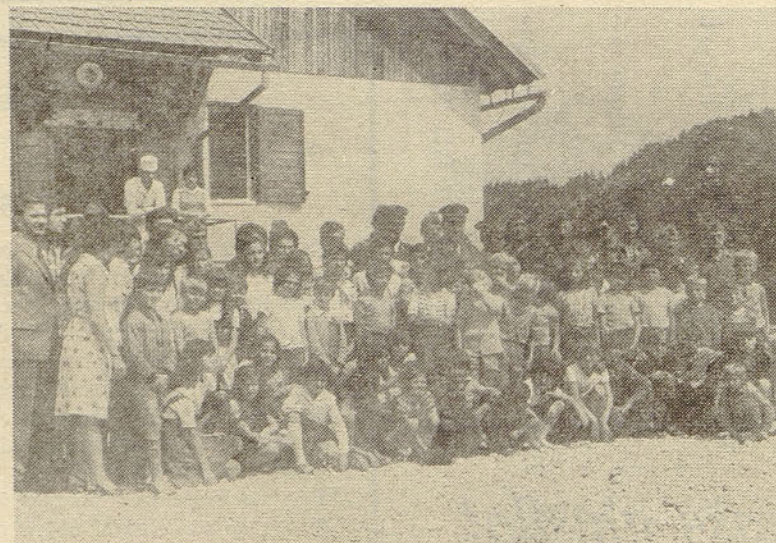
VSTAJE SLOVENSKEGA LJUD-
as, Vir, starka, Estevan, zoga, ari-
jec, Stojanović, Nino, Eli, DAN
STVA.

(D. K.)

Petintrideset let na straži miru

(Nadaljevanje iz 5. strani)
litične obveznosti, kulturnoza-
bavne aktivnosti, jim dajejo zna-
čaj specializiranih enot, tesno po-

vezanih z ljudmi v krajih, kjer
bivajo. Starešine obmejnih enot
so aktivni družbenopolitični de-
lavci v 85 obmejnih občinah. Po-

Pionirji — gostje graničarjev

znamo pa nešteto primerov med-
sebojnega sodelovanja graničar-
jev in prebivalcev obmejnih na-
selij (prek 2.457 vasi in naselij s
prek 1,5 milijona prebivalcev).

Vsaka generacija graničarjev
na krajih službovanja zapušča
bogate tradicije prijateljstva s
krajani, z milico in organi javne
varnosti. S skupnimi naporami na-
ših graničarjev, ljudi in organov
notranjih zadev se dosegajo in so
bili doseženi vedno večji uspehi
pri lovu na ilegalce in sovražnike
raznih barv, ki poskušajo ilegal-
no prestopiti meje naše države,
da bi škodovali in motili tok mirne
izgradnje naše socialistične
samoupravne skupnosti.

Ko letos slavijo 35-letnico ob-
mejnih enot v letu jubilejev par-
tije, SKOJ in sindikatov, grani-
čarji še z večjo intenzivnostjo,
zavestjo in odgovornostjo oprav-
ljajo svoje naloge in obveznosti
in dosegajo pri krepitvi moral-
no-političnega stanja in borbene
pripravljenosti velike uspehe.
Kot do sedaj vlagajo velike na-
pore, da bi učvrstili vezi z ljud-
stvom, družbenopolitičnimi skup-
nostmi in organizacijami. Ko iz-
grajujejo svoje odnose z njimi,
na temeljih koncepcije SLO in
DSZ, graničarji veliko prispevajo
h graditvi in uresničevanju u-
stavnih načel kot temelja obram-
be naše socialistične samouprav-
ne skupnosti.

Svetislav Nikolič

***Da bomo lažje
razumeli
in odločali***

PRILOGA STEKLARJA
št. 8-9 1979

V tej informaciji želim pojasniti za kakšno vrsto povezanosti gre pri združevanju delovnih organizacij v poslovno skupnost. To pojasnilo čutim za potrebno zato, ker so dosedanje razprave delavcev pokazale, da je prisotno mišljenje, da gre v primeru združevanja delovnih organizacij v poslovno skupnost, za enako združevanje kot pri združevanju v sestavljeno organizacijo (SOZD).

Čeprav so razlogi, zaradi katerih se delovne organizacije združujejo v poslovno skupnost zelo blizu razlogom in značilnostim SOZD, pa vendar gre pri združevanju v SOZD za delovno in proizvodno povezovanje ter delitev dela, pri povezovanju v poslovno skupnost pa gre za združevanje »poslov« ali strokovnih del in opravil. V poslovno skupnost se torej združujejo delovne organizacije, ki so same sposobne celovito opravljati svojo proizvodno dejavnost in zadovoljevati družbene potrebe s svojimi proizvodi, v poslovni skupnosti pa združujejo samo nekatera skupna strokovna in pomožna dela in opravila, kar naj jim omogoči, da bodo svojo proizvodno dejavnost opravljale bolj usklajeno, ceneje in smotrno.

Ze iz teh ugotovitev se da zaključiti, da pri povezovanju v poslovno skupnost ne gre za fizično združitev delovnih organizacij, niti ne za celovito opravljanje pomožnih poslovnih funkcij in organiziranje neke skupne »direkcije«, ki bo opravljala vsa pomožna strokovna dela za udeleženske in o vsem tudi odločala. V nadaljevanju te informacije pa bom določene poglede podrobneje opisal.

KAJ JE POSLOVNA SKUPNOST?

POSLOVNA SKUPNOST je organizacija združenega dela, v katero se prostovoljno združujejo organizacije združenega dela zato, da bi skupno zadovoljevale določene SKUPNE INTERESE v zvezi z opravljanjem ali zagotavljanjem pogojev za neposredno opravljanje svoje dejavnosti.

KATERI PA SO TISTI SKUPNI INTERESI, ZARADI KATERIH DELAVCI POVEZUJEJO SVOJE DELOVNE ORGANIZACIJE V POSLOVNO SKUPNOST?

Ti interesi se kažejo na naslednjih področjih, in sicer pri:

- uresničevanju in načrtovanju nadaljnjega razvoja proizvodnje;
- poslovnem povezovanju zaradi boljše oskrbe s surovinami in energijo;
- da si vzajemno izboljšujemo pogoje za poslovanje;
- da medsebojno usklajujemo proizvodnjo določenih proizvodov in storitev;
- da skupno proučujemo možnosti nabave in prodaje;
- da skupno nastopamo pri prodaji proizvodov doma in na tujem;
- da skrbimo skupno za raziskovalno delo;

— da skupno skrbimo za kadre in njih izobraževanje ter socialno in zdravstveno varstvo delavcev;

— da skupno planiramo.

Iz tega je razvidno, da imajo tudi delovne organizacije z različnimi proizvodnimi programi lahko veliko skupnih poslovnih interesov.

RAZLOGI, ZARADI KATERIH SE DELOVNE ORGANIZACIJE ZDRUŽUJEJO V POSLOVNO SKUPNOST se kažejo predvsem v tem, da si delovne organizacije medsebojno omogočajo opravljati svojo samostojno proizvodnjo bolj usklajeno, ceneje in bolj smotrno. Ali zato, da si skupaj zagotovijo ugodnejše pogoje za opravljanje proizvodnje. Na drugi strani pa se združujejo zato, da bi uspešnejše in bolj strokovno opravljale določena opravila in dela, ki so sicer pomožna, pa jih vendar mora opravljati vsaka delovna organizacija. Taka opravila so: nabava, prodaja, raziskava trga, razvoj proizvodnje in proizvodov, planiranje, kadrovsko-pravna in zdravstveno-socialna opravila. Za opravljanje teh skupnih opravil se lahko poenotijo metode dela, laže zagotovi ustrezne kadre ter jih racionalneje zaposluje.

Iz opisane vsebine skupnih nalog se vidi, da poslovna skupnost ne opravlja nobene dejavnosti — te opravljajo le temeljne in enovite delovne organizacije. V poslovni skupnosti se opravljajo le **dogovorjena skupna opravila in skupni posli ali strokovna dela**. Pri opravljanju skupnih opravil, kot so: skupno planiranje — usklajevanje skupnih proizvodov in storitev, razvoj dejavnosti, je poslovna skupnost le organizacija za dogovarjanje in koordiniranje o dejavnosti, izvajanje dogovorov pa je v pristojnosti udeleženk samih. V delovni skupnosti poslovne skupnosti pa se opravljajo strokovna in administrativna dela, ki jih zahteva dogovarjanje in koordiniranje in tisti obseg skupnih pomožnih opravil, za katere se dogovorijo s samoupravnim sporazumom udeleženke, da jih bodo skupno opravljale.

SKUPNIH POSLOV IN STROKOVNIH DEL kot so: skupna nabava, prodaja in raziskava trga pa ne opravlja poslovna skupnost neposredno, temveč lahko udeleženke za te posle organizirajo in ustanovijo skupno organizacijo združenega dela, ki se združi v poslovno skupnost z namenom, da bo opravljala za udeleženke te skupne posle.

Zakon o združenem delu določa, da se v primeru združevanja DO v poslovno skupnost za ta skupna strokovna dela lahko organizira temeljna organizacija le v eni izmed delovnih organizacij, udeleženk PS. Seveda pa ni ovire, da bi se sicer ob izpolnjenih pogojih delavci takega dela organizirali kot enovita delovna skupnost.

Položaj take temeljne ali delovne organizacije za opravljanje skupnih poslov ali strokovnih del, pa se razlikuje od ostalih TOZD oz. DO za določene omejitve samoupravnih pravic delavcev, ki združujejo delo na taki organizaciji.

Te omejitve so:

— da se ne more izločiti iz sestave delovne organizacije ali PS brez predhodnega soglasja delavcev TOZD oz. DO, za katere opravlja skupna strokovna dela;

— ne more opravljati strokovnih del za organizacije, ki niso udeleženke poslovne skupnosti — brez soglasja udeleženk;

— samoupravni akti morajo biti usklajeni s samoupravnima sporazumoma o združitvi v delovno organizacijo in delovnih organizacij v poslovno skupnost;

— glede obveznosti in odgovornosti so delavci v taki TOZD oziroma DO izenačeni z delavci v delovnih skupnostih, kar pomeni, da se sporazumno določa vrsta in obseg del, uredijo dohodkovna in ostala razmerja. Lahko pa se s samoupravnim sporazumom določi, da je za akte in dejanja, ki se nanašajo na uresničevanje nalog, zaradi katerih je organizirana taka TOZD oz. DO, potrebna vnaprejšnja ali poznejša soglasnost udeleženk.

Zakon o združenem delu pa dopušča, da se komercialna dela opravljajo tudi v delovni skupnosti poslovne skupnosti, če so ta dela manjšega obsega in niso izpolnjeni pogoji za ustanovitev temeljne oz. delovne organizacije.

To so osnovna načela pri združevanju delovnih organizacij v poslovne skupnosti, ki jih je potrebno poznati, ko delavci združujemo določene interese v poslovni skupnosti.

Iz opisanih določil in načel, ki izhajajo iz zakona o združenem delu, boste lahko delavci, ki ste združili delovne organizacije v poslovno skupnost Hrastnik-Jugometal, prišli do prepričanja, da taka vrsta združenih interesov daje boljše možnosti za skupno opravljanje strokovnih pomožnih opravil in del.

Če boste prišli do teh spoznanj, sem s to informacijo uspel in prispeval, da boste v nadaljevanju informacije laže ocenjevali opravljeno delo pri organiziranju poslovne skupnosti, ocenili ali gre za objektivne ali subjektivne ovire, da ne gre delo hitreje naprej, predvsem pa to, da se boste v naslednjih dneh, ko bodo potekale razprave o samoupravnem sporazumu, s katerim boste določili, katera dela bo opravljala delovna skupnost poslovne skupnosti za udeleženke skupno, in kakšno organizacijo bomo ustanovili za opravljanje prometa s proizvodi, laže in tvorneje sodelovali.

KATERE SKUPNE INTERESE SO DELAVCI STEKLARNE, TOVARNE KEMIČNIH IZDELKOV, SIJAJA IN JUGOMETALA IZ BEOGRADA ZAPISALI V SAMOUPRAVNI SPORAZUM O ZDRUŽEVANJU V POSLOVNO SKUPNOST HRASTNIK-JUGOMETAL?

V samoupravnem sporazumu so se udeleženke dogovorile:

- da bodo usklajevale programe razvoja med seboj in z vsemi organizacijami združenega dela, s katerimi jih povezuje proizvodnja in poslovanje;
- da bodo združevale sredstva za gradnjo novih proizvodnih obratov in naprav ter za zagotavljanje tekočega poslovanja;
- da bodo skupno nastopale na trgu v vseh primerih, kadar bodo prodajale proizvode in storitve, ki so rezultat skupnega dela;
- da bodo združevale kadre za strokovna in administrativna dela, ki jih bodo skupno opravljal;
- da bodo skupno organizirale dogovorjena pomožna dela in opravila ter jih na ta način smotrneje, usklajeno in ceneje opravljala.

Uresničevanje teh ciljev in interesov bodo udeleženke zagotovile tako, da bodo skupno sprejemale dolgoročne, srednjeročne in letne plane.

Za izvajanje skupno dogovorjenih strokovnih in pomožnih del in opravil so se udeleženke dogovorile, da bodo organizirale:

- DELOVNO ORGANIZACIJO ZA PROMET BLAGA — MARKETING;
- INTERNO BANKO;
- DELOVNO SKUPNOST POSLOVNE SKUPNOSTI.

Delovna organizacija za PROMET BLAGA — MARKETING, naj bi za vse udeleženske nabavljala surovine in reprodukcijski material, prodajala proizvode in storitve ter raziskovala tržišče na domačem trgu. Izvozno-uvozne posle pa naj bi za udeleženske opravljala delovna organizacija Jugometal iz Beograda.

INTERNA BANKA naj bi za udeleženske opravljala finančne zadeve, ki bi bile:

- zbiranje denarnih sredstev za zagotavljanje tekočega poslovanja z dinarskimi in deviznimi sredstvi;
- ugotavljanje in razporejanje skupni prihodek in dohodek, kadar udeleženske prodajajo skupni proizvod;
- zbirala sredstva za nove naložbe;
- nudila strokovno pomoč iz področja finančnih zadev.

Delovna skupnost POSLOVNE SKUPNOSTI pa naj bi za udeleženske opravljala opravila in dela na področju:

- razvoja;
- planiranja in analiz;
- kadrovsko-pravnih in zdravstveno-socialnih zadev.

Za koordinacijo in dogovarjanje o teh skupnih delih in nalogah bo skrbel delavski svet poslovne skupnosti in individualni poslovodni organ.

Za takšno organizacijo in ta področja skupnih strokovnih del in opravil so se udeleženske opredelile v samoupravnem sporazumu. Konkretni obseg del in opravil ter druge medsebojne odnose pa bodo udeleženske uredile s posebnimi samoupravnimi sporazumi.

DO KATERE ORGANIZIRANOSTI PA SMO PRIŠLI DANES?

Čeprav je bila pobuda za združitev delovnih organizacij v poslovno skupnost dana že 4. marca 1977. leta in prvi referendum izvršeni 23. decembra 1977, je bil usklajen tekst samoupravnega sporazuma dokončno sprejet in podpisan šele 13. novembra 1978.

Delavski svet poslovne skupnosti je bil izvoljen v mesecu februarju 1978. leta in imenovan vršilec dolžnosti individualnega organa. Torej je bila poslovna skupnost konstituirana 13. novembra 1978. S tem dnem je bil imenovan tudi drugi vršilec dolžnosti individualnega poslovodnega organa. Poslovna skupnost je bila nato končno registrirana pri Gospodarskem sodišču Slovenije 24. decembra 1978.

Ker so bila v osnovnem samoupravnem sporazumu o združevanju le načelno določena področja del in nalog, je bilo potrebno izdelati dodatne sporazume, v katerih je treba opredeliti obseg del in opravil, postaviti organizacijo in določiti potrebno število izvajalcev. Torej je bilo glavno in najtežje delo šele pred nami.

Za organiziranje delovne organizacije za Promet-Marketing je po zakonu o združenem delu potrebno izdelati elaborat o družbenoekonomski upravičenosti organiziranja nove delovne organizacije, ki ga morajo sprejeti vse udeleženske in dati soglasje ter družbenopolitična skupnost občine Hrastnik. Prvi osnutek elaborata je bil izdelan v mesecu avgustu 1978 in dan v razpravo. Nepočetni pogledi glede obsega skupne nabave in prodaje ter delitve dela v izvozu in uvozu so zahtevali ponovno proučevanje organizacije in dogovar-

janje. Delo pa je zastalo tudi zaradi kadrovskih sprememb. Po dolgem in vsestranskem posvetovanju in dogovarjanju je v mesecu maju 1979 prišlo do izdelave drugega elaborata, ki je sedaj v razpravi pri udeleženkah. V tem elaboratu so nakazane dve možnosti organiziranja prometa proizvodov, ali da se organizira nova delovna skupnost ali pa temeljna organizacija v okviru DO Jugometal, s sedežem v Hrastniku.

Zadnje strokovne razprave so pokazale, da se interesi bolj nagibajo k organiziranju skupne temeljne organizacije, v okviru delovne organizacije Jugometal Beograd, s sedežem v Hrastniku, ki bi za udeleženke opravljala nabavo in prodajo in raziskovala tržišče.

Naša skupna naloga je, da v sedanji fazi ponudimo delavcem tisto možno organizacijsko obliko, ki bo optimalno zadovoljila interese vseh udeleženk in prispevala, da bo funkcija trženja kvalitetno opravljena in doseženi najvišji možni rezultati, izraženi v dohodku vsake udeleženke.

Tak predlog pa lahko izdelajo in predlagajo le strokovni delavci udeleženk, ki delajo na področju komercialne, če bodo skupno z ostalimi vodilnimi in vodstvenimi delavci dovolj kritično presodili sedanje delo in pri tem ugotovili pomanjkljivosti, ki bi jih lažje in hitreje odpravili v skupnem delu.

Za skupna strokovna dela in opravila na področju razvoja, planiranja in kadrovsko-pravnih opravil, je bilo potrebno izdelati posebne samoupravne sporazume. V njih je bilo potrebno podrobneje opredeliti obseg dogovorjenih opravil, postaviti organizacijo in določiti strokovnost ter število izvajalcev. Za pripravo predlogov so bili s strani delavskega sveta imenovani strokovni delavci, po eden, za vsako področje nalog.

Strokovni delavci so se skupno s strokovnimi delavci udeleženk dogovorili, katera opravila bodo skupno opravljali in to zapisali v samoupravni sporazum. Tako je bil samoupravni sporazum na področju kadrovsko-pravnih opravil sprejet na referendumu v mesecu avgustu 1978, medtem ko sta bila predloga samoupravnih sporazumov za razvoj in planiranje sprejeta na delavskem svetu poslovne skupnosti v decembru 1978 in dana v razpravo in sprejemanje.

V razpravi pa so bili izraženi pomisleki na obseg dogovorjenih nalog, kar je zahtevalo ponovno usklajevanje in dogovarjanje. Po dolgi in vsestranski razpravi med strokovnimi delavci udeleženk in nosilci skupnih nalog je prišlo do skupnega samoupravnega sporazuma, ki je sedaj v razpravi. Ta sporazum je zasnovan mnogo širše kot so bili zasnovani prvotni sporazumi. V tem sporazumu o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih temeljnih organizacij in delovne skupnosti strokovnih služb je urejeno zlasti:

- vrsta in obseg opravil skupnega pomena;
- način in pogoji izvrševanja teh opravil;
- osnove in merila svobodne menjave dela;
- organizacija delovne skupnosti in število izvrševalcev;
- način usklajevanja skupnega dela.

V razpravah, ki so sedaj pred nami, moramo dokončno predlagati, katera skupna opravila na posameznih področjih bo za posamezno udeleženko opravljala delovna skupnost v poslovni skupnosti.

Ko bo samoupravni sporazum sprejet na referendumu v vsaki izmed udeleženk, bomo šele lahko pristopili k dokončni organizaciji, določili število izvajalcev, njihovo strokovnost, ocenili vrednost osnovnega dela, izdelali program dela za leto 1980 in ugotovili stroške.

Za pričetek dela pa se bomo dogovorili, kateri delavci bodo prešli na opravila v delovno skupnost poslovne skupnosti in katere kadre bo potrebno iskati prek razpisov nalog in opravil. Končno pa bomo za te kadre določili tudi delovne prostore in sredstva za delo.

Če hočemo vse to delo opraviti in pričeti s skupnim delom s 1. januarjem 1980, morajo biti referendumski zaključeni najkasneje v mesecu septembru.

Poleg naštetih nalog smo že organizirali enoto za špedicijo Transjug-Rijeka v Hrastniku. S tem smo omogočili vsem udeleženkam, da prek te enote naročajo prevozna sredstva, zbirajo najugodnejšega prevoznika, izstavljajo tovrstne in ostale listine za carinjenje in drugo, s čemer so se znižali dosedanja stroški tovrstnih uslug.

Organiziran je bil skupni promet po industrijskih tirih, kar je omogočilo racionalnejšo izrabo prevoznih sredstev (lokomotivo) in kadrov. Omogočilo pa je tudi enotno organizacijo in znižanje skupnih stroškov.

Dana je bila pobuda za organiziranje TOZD za cestni promet v okviru DO Sijaj, ki naj bi opravljal prevozne storitve za vse udeležence, s čemer bo omogočeno boljše izkoriščanje voznega parka.

Udeleženkam je bila nudena strokovna pomoč pri usklajevanju samoupravnih aktov z zakonom o združenem delu, izdelani nekateri samoupravni akti, ki jih udeleženke niso imele, nudila pravna pomoč pri zastopanju delovnih organizacij pred sodišči, usmerjalo in koordiniralo delo v pripravi enotne metodologije planiranja in priprave o izdelavi srednjeročnega plana za novo srednjeročno obdobje, izdelalo ekonomsko presojo investicije v TKI in orodjarne v steklarni in nudilo drugo strokovno pomoč, ki so jo zahtevale udeleženke.

Da se je lahko organizirala delovna skupnost in se ji omogočilo poslovanje prek lastnega žiro računa, je bilo potrebno izdelati:

- samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v delovni skupnosti;
- statut delovne skupnosti;
- pravilnik o delovnih razmerjih.

Vse to delo je opravljalo osem delavcev, od katerih so štirje od 1. 6. 1979 v delovnem razmerju poslovne skupnosti, ostali pa so še vedno v delovnem razmerju v delovnih organizacijah, udeleženkah poslovne skupnosti in bodo lahko sklenili delovno razmerje v delovni skupnosti šele, ko bo sprejet samoupravni sporazum o svobodni menjavi dela, ki je sedaj v razpravi.

Iz opisanega stanja in uvodne razložitve lahko ugotovite, da je na sedanji stopnji organiziranosti poslovne skupnosti le-ta opravljala koordinacijo in dogovarjanje pri nadaljnjem organiziranju in usklajevanju tekočega poslovanja. Pri delu nadaljnje organiziranosti se je zataknilo, ker ni bilo v začetku za tako vrsto povezanosti združenega dela dovolj izkušenj, danes pa smo že prišli do vrste koristnih spoznanj, na drugi strani pa še premalo prisotnega spoznanja, da je za nadaljnji razvoj sleherne delovne organizacije širše povezovanje ekonomska nujnost, če hočemo, da bomo šli v korak s splošnim družbenim razvojem in lažje premagovali občasna proizvodna in tržna nihanja, s tem pa dohodek, kot materialno gibalno vseh družbenih odnosov.

Na področju usklajevanja proizvodnje in poslovanja je bila dosežena vrsta koristnih dogovorov. Žal pa vsi dogovori niso prišli do konkretnih izvajalcev, kar povzroča, da se dogovori ne izvajajo, zato pa tudi ni rezultatov. Tudi tu nas še čaka vrsta dela, ki ga bomo lahko opravili samo, če bomo svoje osebne in podjetniške interese podredili skupnim interesom.

ing. Jože Zorčič